vojenský LEXIKON

příručka určená především všem
gumám, klofákům a civilkářům

Knihu věnuji Alici S.

Poděkování patří v první řadě mé bývalé ženě Alici, bez níž a těch krásných dopisů by se to dalo asi jen těžko přežít.

Zvláštní poděkování patří mým věrným bratrům ve zbrani a kolegům legionářům Vildovi, Alešovi, Mírovi, Filipovi a Markovi, dále pak přispěvatelům Jirkovi K. zvanému Béla, Patrikovi a moravským posádkám pod velením Ondřeje N., a také všem bezejmeným mladým mužům, kteří často riskujíce své vztahy, pohlavní a jaterní choroby, duševní útlum a morální pokles neváhali a v zájmu obohacování českého lexika nespálili povolávací rozkaz, neskryli se pod pláštík různých nadací a charit a také neupláceli své lékaře, zvláště alergology a dermatology, ale vydali se vstříc jazykové tvorbě...

Minutou ticha jim buď vzdána čest!!!

autor

Vojenský lexikon

Slang a jeho vymezení[1]

Nejnovější gramatická práce, Příruční mluvnice češtiny, definuje slang jako *„soubor slov a frází užívaných skupinou lidí spojených stejným zájmem, eventuálně též profesí.“*[2] Od slangu autoři odlišují profesní mluvu, což je *„soubor termínů a frází užívaných skupinou zaměstnanců při pracovním procesu“*. Základní diferencí je tedy zájmovost u slangu a profesní příslušnost mluvčích u profesní mluvy.

Ve svých Poznámkách k češtině ve vojenském prostředí otištěných v Naší řeči Petr Peňáz shrnuje všechny jazykové prostředky, které *„představují odchylku od spisovné nebo stylistické normy, a přesto jsou ve vojenském společenství chápány jako přípustné nebo náležité“* pod pojem vojenská mluva. Ta se dále dělí na vojenský spisovný jazyk a vojenskou sociální mluvu, do níž patří profesní mluva a slang. Pojmem profesní mluva autor rozumí *„užívání termínů a terminologických spojení vázaných na určité pracovní nebo služební prostředí, jejichž účelem je zekonomičtit vyjadřování“*. Slang je charakterizován jako *„soubor lexikálních a frazeologických prostředků, které nemají povahu termínů a jsou součástí jazykové hry, jíž mluvčí v určitém sociálním prostředí ozvláštňuje a specifikuje svůj vztah k vyjadřované skutečnosti“*.[3] Podobnou definici slangu nacházíme i v práci Marie Čechové.[4]

Všechny tyto klasifikace se opírají o charakteristiku slangu, tak jak ji podává Jan Chloupek: *„Podstatou jeho vytváření je jazyková hra; tím se liší od profesionální mluvy, i když v přechodových případech splývají. Čerpá především z metaforického vyjadřování a z náhodných aktualizací, nejčastějším slovotvorným postupem je zkracování slov a z hlediska pojmenovávacího se prosazuje jednoslovnost. Využívá např. i zvukových osobitostí (intonace, tempa, dynamiky řeči apod.).“* [5]

Vojenský slang

---

[1] K definici slangu blíže Klimeš, Lumír: Komentovaný přehled výzkumu slangu v Československu, v České republice a ve Slovenské republice v létech 1920-1996. Plzeň 1997, s. 4 – 6.
[2] Kol.: Příruční mluvnice češtiny. Praha 1995, s. 94.
[3] Peňáz, Petr: Poznámky k češtině ve vojenském prostředí. Naše řeč, roč. 70, 1987, č. 3, s. 131 - 132.
[4] Čechová, Marie a kol.: Čeština – řeč a jazyk. Praha 1996, s. 27.

Vojenský slang je tradičně definován jako nespisovné výrazivo typické především pro neoficiální a polooficiální projevy vojáků a označující pojmy charakteristické pro vojenské prostředí.[6] Stejně jako je neostrá hranice mezi slangem a profesní mluvou, stále častěji pronikají prvky vojenského slangu i do projevů oficiálních, jako jsou mluvené projevy velitelů při rozdílení služeb nebo denní rozkazy, účelová publicistika a další psané texty spjaté s vojenským prostředím.[7] Důvodem pronikání slangových výrazů do oficiálních projevů je snaha o co největší srozumitelnost a jasnost sdělení.

Jiří Nekvapil podle *„sfér označované skutečnosti“* vyděluje ve vojenském slangu dvě základní vrstvy. První vrstvu nazývá obecným slangem (osvojují si jej všichni vojáci), např. *buzerák, kasíno, kvop, šúrovák*, druhou pak slangem speciálním (osvojují si jej vojáci určité odbornosti), např. *buda, chápéčko*.[8] I hranice mezi těmito dvěma skupinami jazykových prostředků je neostrá, stejně jako to platí pro vztah profesní mluvy a slangu.

Nástin výzkumu českého vojenského slangu

Základní práci zabývající se českým vojenským slangem představuje Oberpfalcerova stať Vojenský slang z roku 1934[9]. Ze starších pokusů zachycujících vojenský slang, byť vůdčím tu nebylo lingvistické hledisko, můžeme připomenout Vojenský slovník německo-český[10] z pera rakousko-uherského důstojníka Ferdinanda Čenského. Slovník uvádí řadu slangových výrazů (tedy neterminologických jednotek) označených zkratkou *„mil.v.“* (militare vulgare).[11]

---

[5] Chloupek, Jan: O sociální a územní rozrůzněnosti češtiny. Naše řeč, roč. 52, 1969, s. 150.
[6] Nekvapil, Jiří: K dnešnímu stavu vojenského slangu. Naše řeč, roč. 62, 1979, č. 3, s. 130 – 141.
[7] Například v jednom z denních rozkazů RZ MO z roku 1999 bylo stanoveno, že vojáci smějí jít na vycházku pouze s *„výstrojním vakem (vzor jezevec)“,* což je slangový výraz pro tašku protáhlého tvaru, označovanou také jako *jezevčík*. Označení *„vzor jezevec“* je hybridní. Je vytvořeno podle modelu pojmenování součástí výstroje a výzbroje, např. obuv vz. 90: jeho první složka náleží k vojenské terminologii, je však kombinována s výrazem slangovým.
Autoři brožury Šikaně stop (Felix Černoch a kolektiv, Praha 1999) běžně užívají slangových pojmenování *suprák, mazák*.
[8] Nekvapil, Jiří: K dnešnímu stavu vojenského slangu. Naše řeč, roč. 62, 1979, č. 3, s. 131 – 132.
buzerák=nástupiště jednotky, *kasíno*=kasárny, *šúrovák*=rýžové koště, *buda*=soubor nosné telefonie maďarského původu, *chápéčko*=chemický průkazník
[9] Oberpfalcer, František: Vojenský slang. In: Československá vlastivěda III. Praha 1934, s. 357 – 363.
[10] Čenský, Ferdinand: Vojenský slovník německo - český. Praha 1871.
[11] Klimeš, Lumír: Komentovaný přehled výzkumu slangu v Československu, v České republice a ve Slovenské republice v létech 1920 – 1996. Plzeň 1997, s. 11.

Pozdější práce, ať už se zabývají speciálně vojenským slangem,[12] nebo jej zaznamenávají jako jeden ze slangů,[13] vycházejí ze sběru materiálu získaného v 70. a 80. letech. Jsou tedy zatíženy částečně dobovou cenzurou i autocenzurou (např. nezaznamenávají pojmenování důstojníků a různých způsobů šikany), nebo zachycují materiál kuse a nesoustavně.[14]

Přehled základní literatury a stav současného studia slangu podává Lumír Klimeš v Komentovaném přehledu výzkumu slangu.[15]

Materiálové východisko slangového slovníku

Materiál pro připravovaný Vojenský lexikon jsem shromáždil v letech 1998 – 2000. Základem souboru jsou pojmenování získaná v době mé základní vojenské služby v kasárnách Čínská v Praze – Dejvicích (říjen 1998 – září 1999). Tento materiál byl rozšířen o výsledky čtyř dotazníkových anket, a to v kasárnách v Praze – Karlíně (ústně), v Uherském Hradišti (písemně), v Havlíčkově Brodě(ústně) a v Hranicích na Moravě(ústně), a také doplněn doklady z několika seminárních prací.

Lexikon kromě části slovníkové, která je jeho jádrem, obsahuje i oddíl věnovaný frazeologii, veršované skladbičky a další projevy slovesnosti.

Český vojenský slang na konci tisíciletí

Výrazné společenské proměny po roce 1989 se odrazily i v oblasti vojenského slangu. Je to patrné hlavně takřka úplným vymizením slovenských výrazů. Pouze v posádkách na východě republiky, kde je dodnes mezi důstojníky velký podíl Slováků, nacházíme výrazy odkazující ke slovenštině: *čobol* (Hranice na Moravě) / *jebačisko* (Uherské Hradiště)

---

[12] Nekvapil, Jiří: K dnešnímu stavu vojenského slangu. (Za připomenutí stojí také práce zabývající se jazykem československých legií - Němec, Igor: Jazyk československých legií v Rusku. Historie a vojenství, XL, 1991, č. 2, s. 25 – 39.)

[13] Hubáček, Jaroslav: O českých slanzích. Ostrava 1981.
Hubáček, Jaroslav: Malý slovník českých slangů. Ostrava 1988.
Suk, Jaroslav: Několik slangových slovníků. Praha 1993.

[14] Např. Sukova práce, která sice zachycuje některá pojmenování pro šikanu, ale jak autor v úvodu kapitoly věnované vojenskému slangu vysvětluje: *„Následující slovníček představuje jen zlomek slovní zásoby rozsáhlého vojenského slangu. Vznikl v letech 1979 – 1981 a nesbíral jsem jej já, nevoják, mající omezenou zkušenost z výuky vojenské katedry na filozofické fakultě, nýbrž ing. Martin Hataš, jenž mi neroztříděný a nezpracovaný materiál posílal do Švédska.“* (Suk, Jaroslav: Několik slangových slovníků. Praha 1993, s. 130.)

[15] Klimeš, Lumír: Komentovaný přehled výzkumu slangu v Československu, v České republice a ve Slovenské republice v létech 1920 - 1996. Plzeň 1997.

= slovenský důstojník působící v AČR; *vrecuško* (Hranice na Moravě) = plátěný sáček na příbor.

Výraznou tendencí, jejíž intenzita se jistě bude ještě zvyšovat, je pronikání anglických slov jako např. *basebalka* = plátěná čepice s kšiltem, *gayklub* = sprchy, *chains* = voják kouřící marihuanu, *melody boy* = člen vojenské kapely, *aranka boys* = vojáci stýkající se *arankami* (romské dívky), *empík* = příslušník vojenské policie (z angl. zkratky MP); *hamburger/jukebox* = způsoby šikany; složeniny s komponentem *–man/men* jako *basman, foxmen, flaskmen, kozmen, popíčmen*; zatím spíše žertem anglická výslovnost slova *major*.

U slov, která pocházejí z němčiny a která se ve vojenském slangu udržela dodnes, např. *buzerák, cimra, lufťák*, jejich uživatelé již nepociťují, že se jedná o pojmenování přejatá z cizího jazyka.

Objevují se nová pojmenování jevů spojených s novou organizací armády a vstupem České republiky do NATO: např. *naťák* = 1. příslušník ozbrojených sil NATO 2. důstojník AČR pracující na začlenění do NATO; *mercedes* = hodnostní označení ve tvaru trojcípé hvězdy; *bageta, čepice, kulich, lopuch, pekáč, poklop, šušňa* = baret; *modrý, červený baret* = podle druhu vojska; *žabáky, vycházkovky* = vycházkové kanady; *ledňák* (mít to do civilu: *za hektar / plnej pytel trhacích kalendářů*) – *dubňák* (*za hodně*) – *červenčák* (*za málo*) – *říjňák* (*za nejmíň*) = označení vojáků podle nástupních termínů. Zvlášť patrný je nárůst označení různých způsobů šikany, např. *barevná hudba, Bratislava, bufet, metro, mořská víla, orloj, sahara, saigon, titanik*.[16] Jen na okraj: právě výrazy označující šikanu vykazují nejvyšší míru jazykové hry, která je podstatou slangu jako takového.

Ve slovní zásobě slangu najdeme nejen pojmenování šikany (poznamenávám, že podstatná část jednotek je produktem spíše jazykové hry, než odrazem reálného stavu v naší armádě), ale také se do ní promítá stav, kdy do kasáren pronikají drogy, hlavně marihuana: výrazy jako *hulič, chains* nebo *trávníkář*.

Některá starší označení ustupují novým: *lampasák*➔*guma*; *opušťák*➔*kvop*. U jiných sledujeme posun významu, např. *absík*, k němuž jak Hubáčkův, tak i Sukův slovník, uvádějí vysvětlení „absolvent vojenské katedry“, byl v mém výzkumu zachycen ve významu „absolvent vysoké školy obecně“ (což souvisí se zánikem vojenských kateder).

---

[16] Např. Ungerman, Libor: Nováčci nebývají biti, musí ale platit. Lidové noviny, 27. 4. 1999, s. 3.
internetový zdroj: http://www.geocities.com./SiliconValley/Lab/4314/ sikana.htm
Černoch, Felix a kol.: Šikaně stop. Praha 1999.

Obecnou tendencí přetrvávající ve vojenském slangu je tvoření slov odvozováním ze zkratek a zkratkových slov. Z tradičních např. *boro, bopo, péeška, péhámák, vejtřaska,* z novějších *kábéčko, kvop, svop, svopovat, naťák.*[17] Přemíra zkratek a zkratkových slov (především v oficiálních projevech) je také vděčným námětem slovních her a hříček.

Kromě slov zkratkových je běžným způsobem tvoření slov také skládání, často jde o složeniny hybridní. Již jsem zmínil složeniny s druhým komponentem – *man/men*. Za nimi následují složeniny s komponentem *–mrd, guma-* a *atom-*: např. *kolomrd, mrakomrd, šiškomrd; gumabus, gumaznak; atomkaše*. Z dalších například *tryskomyš, buzerplac, točit bydlohodiny*.

Z porovnání mnou získaného materiálu se staršími publikovanými soubory je patrné chudnutí slangového lexika ve prospěch obecněčeských vulgarismů.

O důležité úloze slangu v současné armádě svědčí i v roce 1998 vydaná Anglicko - česká a česko - anglická jazyková příručka NATO. [18]

V ní na stranách 377 – 396 najdeme základní slovníček vojenského slangu užívaného armádami států NATO. Už jeho zařazení do takovéto studijní slovníkové příručky je důkazem o funkčnosti užívání vojenského slangu nejen v rámci jedné armády, ale pro internacionální charakter angličtiny i v rámci armád Severoatlantického obranného společenství.

Uvádím některé výrazy: desátník – *whistle jerk*; mladý důstojník – *angel face*; ponorka – *black fish*; důstojník – *ossifer*; spací pytel – *snore sack*; nováček – *fresh fish, greenie, trainee, rookie*; plynová maska – *nose cap*; spojař – *commo boy*; pěšák – *dogface, dough boy, kleg*; parašutista – *bloomer boy, silk worm, umbrella man*; pořadová příprava – *monkey motions*; letec – *fly boy*; pecka – *pip*.

Sociální rozrůznění vojenského slangu

Nemůžeme opominout ani vztah mezi specifickým charakterem jednotlivých prostředí podmíněným druhem vojska, regionem, tradicí nebo sociálním složením, a slangovým výrazivem (např. již zmíněný výskyt slovenských prvků).

---

[17] *boro* = bojové rozdílení, *bopo* = bojový poplach, *péeška* = poddůstojnická škola, *péhámák* = voják obhospodařující *péháemko* (sklad pohonných hmot), *vejtřaska* = nákladní auto P V-3 S, *kábéčko* = kuchyňský blok, *kvop* = krátkodobé volno k opuštění posádky (dříve *opušťák*), *svop* = svévolné opuštění posádky, *naťák* = 1. příslušník ozbrojených sil NATO 2. důstojník AČR pracující na začlenění do NATO.

[18] Svěrák, Antonín – Furmánek, Jaroslav: Anglicko-česká a česko-anglická jazyková příručka NATO. English-Czech and Czech-English language NATO handbook. Praha 1998.

Ve dvou sociálně odlišných prostředích jsem zaznamenal odlišná pojmenování pro příslušnost k různým mikroskupinám. RZ MO, rota plnící úkoly Ministerstva obrany, sestavená z velké části z absolventů vysokých škol (především právníci) a vojáků působících v pohostinství (kuchaři a číšníci) se vnitřně strukturovala na *my* X *házeči, kolbenky, dapáci*;[19] ve vztahu k prostředí kasáren, kde byla umístěna, potom na *my* X *strážáci*.[20] V obou případech byla motivem vzniku pojmenování příslušnost k sociální skupině (výlučné vzděláním nebo jiným režimem), kterou pojmenovatelé považovali za elitní, a snaha vymezit se ve vztahu k okolí. Je zajímavé, že zatímco označení *emóčka* (příslušníci RZ MO) bylo příslušníky této roty chápáno jako označení nesoucí v sobě kladnou hodnotu, *strážáky* bylo používáno jako pejorativní označení s přídechem pohrdání.

V kasárnách v Havlíčkově Brodě se do slangu promítla diferenciace podle barvy pleti: *aranka, kofila, morgoš, negr, špína* (většina výrazů je obecněčeských), a podle příslušnosti k druhu vojska: elitní *červené barety* X *bigoši* = pěchota, *věčný myši* (šedivé barety) = logisté.

Vulgarismy ve vojenském slangu

„Byl jsem někdy překvapen obsahem knihy Tankový prapor. *Něco tak hloupého jsem ještě nečetl. U nás se takto v rodině nemluví, prostě na to nejsme zvyklí. Máme 4 děti. Ve škole nás učili, že spisovatelé a herci povznáší lid. Nevím, co je povznešeného v té knize. Nedivím se autorovi, že je nevychovanec, ale že jste vy takovou hloupost vydali.“*

Josef Škvorecký – Zdena Salivarová: Samožerbuch. 2., doplněné vydání. Praha 1991, s. 176.

Tuto kapitolku začínám citací z jednoho dopisu, kterých Josef Škvorecký po vydání Tankového praporu obdržel stovky. Vojenský slang totiž obsahuje velké množství vulgarismů; jejich užívání tu však není samoúčelnou či módní záležitostí. Připomeneme-li si Hubáčkovu poznámku, že *„ve vojenském slangu se zčásti odrážejí i těžkosti a svízele vojenské služby“*[21], konstatuji, že to jsou především ony *„těžkosti a svízele“*, které vedou vojáka k používání

---

[19] *házeč* = voják konající pomocné práce, např. stěhování nábytku. Vojáky majícími vysokoškolské vzdělání, pracujícími především v administrativě, používáno jako hanlivé označení vojáků sociálně méně přizpůsobivých, často s nižším vzděláním.

kolbenka = slovo vytvořené autorem. Označuje vojáka sociálně méně přizpůsobivého, často se základním vzděláním.

dapák =voják, nejčastěji profesí kuchař nebo číšník, konající službu na *DAP*u (pohostinské zařízení Dům armády Praha). Opět vojáky majícími vysokoškolské vzdělání používáno jako hanlivé označení vojáků sociálně méně přizpůsobivých, často s nižším vzděláním.

[20] *strážáci* = vojáci konající strážní službu. Tento výraz byl používán příslušníky RZ MO jako slovo pejorativní, neboť jim *strážáci* komplikovali odchody (*zadírali je*) na vycházky po zaměstnání vykonávaném mimo objekt kasáren (což bylo předmětem závisti).

vulgarismů. Právě důvody, které vedou i člověka vzdělaného a jazykově kulturního k jejich použití, vysvětluje literární kritik Jan Lopatka: *„Neslušná slova…slouží k charakterizování jevů krajně negativních: prázdnoty, namyšlenosti, lpění na povrchní konzumní stránce jevů, cynismu, lhostejnosti.“*[22]

Pomineme-li obecněčeské výrazy a jejich ustálené významy (např. *srát* = vyměšovat, ÷ *na něco* = zanedbávat něco, ÷ *někoho* = rozčilovat někoho; *jebat, mrdat, prcat*= souložit)[23], nacházíme především vulgarismy z oblasti pojmenování sexuálních aktivit.

Základ *-mrd-* se vyskytuje celkem v 10 heslových jednotkách (včetně složenin). Nejpočetnější jsou složeniny s druhou složkou *–mrd*, kterých se používá pro označení příslušníků jednotlivých druhů vojska: *dělomrd, kolomrd, mrakomrd, šiškomrd* – a to dle vysvětlení uživatelů, že jde o *„vojáky, kteří mrdají mraky, kola, děla nebo šišky (granáty do minometu)“*.

Další skupinu tvoří dvě slovesa – *mrdat na něco/něco* a *zamrdávat se* - která pojmenovávají aktivity, při nichž se vojáci snaží vyhnout povinnostem (synonymní jsou *zajebávat se* a *zajebávka* = voják vyhýbající se plnění povinností). Sem také patří hanlivé slovo *omrd* (slovní hříčka se slovem „marod“ s jasně pejorativním významem), které označuje nemocného nebo nemoc předstírajícího vojáka, který se často prostřednictvím různých úlev (srovnej hanlivé *úlevář*) snaží vyhnout službě. Obecněčeské *zmrd* pak vojáci v Praze- Karlíně a v Uherském Hradišti volili jako obecné pojmenování pro neoblíbeného vojáka z povolání.

Spojení *mrdá někomu* se pak používá ve významu „zbláznil se“, zvláště o velitelích požadujících „nemožné“. Jako výraz synonymní se tu objevuje i sloveso *píchá někomu*, opět s jasnými sexuálními konotacemi.

Posledním slovem se základem *-mrd-* je substantivum *mrdna*. Toto pojmenování vojáci základní služby používají jako obecné označení osoby ženského pohlaví; synonymní jsou výrazy *kunda* a *samice*. Pokud chce voják vyjádřit, že dotyčná žena je pohledná a milá,

---

[21] Hubáček, Jaroslav: Malý slovník českých slangů. Ostrava 1988, s. 26.

[22] Josef Škvorecký – Zdena Salivarová: Samožerbuch. 2., doplněné vydání. Praha 1991, s. 183.

[23] Josef Škvorecký v Samožerbuchu (Josef Škvorecký – Zdena Salivarová: Samožerbuch. 2., doplněné vydání. Praha 1991, s. 185) píše o *„nesmírné významové flexibilitě nemravných slov v ústech lidového lidu“*. *„A tak jsem učinil svůj, asi jediný literární experiment v pravém slova smyslu. Některé stránky* Tankového praporu *jsou etudy na různá možná použití téhož nemravného slova.“* Například kapitolu část kapitoly*„Sedmý tankový prapor v útoku na spěšně vybudovanou obranu nepřítele“* (Josef Škvorecký: Tankový prapor. Praha 1990, s. 15 – 23.) Josef Škvorecký v Samožerbuchu označuje za *„etudu na sloveso sráti, seru“*, které se v textu objevuje v několika významech. Většinou jde však o významy obecněčeské, které nejsou specifické pro vojenské prostředí, kde také může docházet ke ztrátě jejich původní významové platnosti (Nekvapil, Jiří: K dnešnímu stavu vojenského slangu. Naše řeč, roč. 62, 1979, s. 141).

volí zdrobnělinu *kundička*, též *kurvisko, nabíječka* (další výrazy, již ne tak frekventované jsou *bodna, fena, fenisko, pichna, šukna*). Právě nemožnost běžného kontaktu vojáků se ženami, a také doznívající puberta, vede vojáky k používání výrazů, které omezují ženu pouze na objekt uspokojení sexuální touhy.[24]

Slovo *píča*, pokud se ve slangu objevuje, tak takřka vždy s výrazně záporným hodnotícím záměrem uživatele, často ve funkci univerzální nadávky pro cokoliv a kohokoliv (RZ MO, Praha – Karlín, Hranice na Moravě, Uherské Hradiště).

Metaforickým přenesením pak slovo označuje kosočtvercový odznak absolventa vojenské akademie (a přeneseně i jeho nositele – použito opět jako nadávka).[25]

Označení *vypíči*, pracující se zvukovou homonymií, pojmenovává příslušníky vojenské policie, a stejně jako jiné hanlivé označení (*vepři*) je odvozeno od zkratky VP.

Jediným nepejorativním užitím slova *píča* je slovo *„popíčmen“*, tedy voják „mající po píči“, který nemůže jít na vycházku. Zde se můžeme odkazovat k užití slova *píča* ve významu „legrace“ (srovnej obecněčeské „mít po ptákách“), s patrným pozadím sexuálním – to souvisí s již výše zmiňovaným ztotožněním ženy s objektem tělesné touhy a jejího ukojení.

I v pořekadlech najdeme dvakrát užití výrazu *píča*, vždy ale s negativním hodnotícím zabarvení:

„Gumo zapíčená,

klekni na kolena.

Řekni: Za kolik to máš!!!“

„Dobrou noc, ty stará vráno.

Mám tě v píče, vzbuď mě ráno!!!“

Dalším slovesem označujícím sexuální aktivitu, které je fundujícím k řadě slangových výrazů, je *jebat.* To se uplatňuje již kromě zmíněného *zajebávat se* jako samostatné slovo ve významu “kárat někoho” (od něj je odvozené i slovo *pojeb* = pokárání); ve stejném významu se používá i sloveso *prcat někoho*. A také jako typický lexikální prvek promluv důstojníků pocházejících ze Slovenska se s ním setkáváme v substantivu *jebačisko* = Slovák v AČR (další slovakismus, slovo *kokot,* najdeme v hanlivých označeních důstojníků, opět v Uherském

---

[24] Ženy - vojačky vojáci základní služby nazývají apelativy *vojcle* a *hérečka*, popř. apelativizovaným vlastním jménem *Babinčáková*.

[25] V Sukově slovníku slovo *píča* označuje, opět metaforickým přenesením,mazáckým způsobem zformovanou lodičku.

Hradišti: *kofus* = kokot fúskatý, *skufuko* = skurvený fúskatý kokot, *mafuko* = malý fúskatý kokot).

Jako poslední z těchto sloves uvádím sloveso *píchat.* Již jsem zmínil význam "zbláznil se" (*píchá mu*) a *pichna* (zde jde spíše o pojmenování obecněčeské než o typický projev vojenského slangu). Sloveso *opíchat se z něčeho* = zbláznit se z něčeho je blízké svým významem slovesu *píchá někomu.*

Slova *píchačka*, kterým obecná čeština označuje soulož, vojenský slang použil pro bajonet, využívaje metonymie.

Z oblasti sexuálních aktivit připomínám ještě slovo *kuřka* (se synonymy *bonzák, řiťolezec, škrabka, šmejd*) a sloveso *kouřit někomu* =donášet, snažit se zalíbit veliteli, jehož pejorativnost, totiž označení vojáka jako jedince provozující orální sex s jiným mužem, je mezi uvedenými vulgarismy největší. Je to dáno i tím, že pojmenovává aktivitu, která odporuje všem zásadám toho, co je , ať už v úvozovkách či bez nich, nazýváno vojenským kamarádstvím.

Poslední velkou skupinu slov, v nichž nalézáme vulgarismy, jejichž význam však není hanlivý, ale naopak vyjadřuje stav pohody a klidu, jsou výrazy obsahující slovo *kozy*, ve významu *kozista / kozmen* (se synonymem *pohodář*), které označuje rozumného vojáka z povolání, oblíbeného pro svůj přístup ke službě a vojákům. Výraz *kozy* pak také ještě obsahuje frazém *dělat si kozy*, kterého používají především velitelé v otázkách, přeložitelných jako "To si snad děláte legraci,?!" nebo "To snad nemyslíte vážně!" .

Dá se tedy říci, že ve výrazech, kde se setkáváme se slovem *kozy* jde o příznak kladný, zatímco slova se základem *–mrd-, -prc-* a odvozeniny slovesa *píchat* označují aktivity s větším či menším podílem negativního hodnocení ze strany vojáků ZVS. A z již zmíněných důvodů slova spjatá se slovesem *kouřit* (ve významu provádět orální sex, ve slangu pak v přeneseném významu), stejně tak i výrazy se slovem *píča* (tedy označení mužské bytosti pojmenováním ženského pohlavního orgánu), nesou v sobě největší míru pejorativnosti.

<u>Jazyková hra</u>

Hra s jazykem, která je tím hlavním, co odlišuje slang od profesní mluvy, nachází ve vojenském slangu velké uplatnění. Hlavním motivem je snaha zmírnit nepříjemné skutečnosti, ony *„těžkosti a svízele"*, které ZVS přináší mladým mužům, jejich přeznačkováváním, změnou podoby výrazů prostřednictvím jazykové hry.

Z nejběžnějších způsobů se platňují metafora a metonymie, dále využívání zvukové a tvarové homonymie. Tyto postupy se uplatňují jak při vytváření nových pojmenování, tak

i při transformaci již existujících slangových výrazů do nové podoby, která vzniká nejčastěji na základě zvukové homonymie s výrazem fundujícím, avšak s týmž cílem: zmírnit nepříjemný význam. Do této skupiny patří změny jako např. *studenka*(studená večeře, nejčastěji formou konzerv)➔*studentka*; *hádéčko* (hospodářský den, sobota věnovaná úklidu objektu)➔*hárddéčko*; *bodák*➔*bodlák*; *uvaz* (automobil sovětské výroby)➔*užas*; *oška* (ošetřovna)➔*vložka*. Jazyková hra se také uplatňuje při výkladu zkratek a zkratkových slov, např. *ózetko* (zkr. oz = občanský zaměstnanec➔ospalý zaměstnanec); *kvop* (zkr. kvop = krátkodobé volno k opuštění posádky➔krátká vycházka okolo plotu)

K výrazům, kde se jazyková hra uplatňuje již při vzniku pojmenování, by patřily například názvy částí výstroje, především oblečení: metaforické přenesení podle barvy: *banány, jehličí, lopuch, švestky, žabáky*; podle tvaru: *kobra, kolejnice*; metonymické přenesení u výrazů *atomkaše, gayklub*. Již zmíněné názvy různých způsobů dokládají nezvyklou vynalézavost svých autorů, často se odkazujících i ke skupině slov „kulturních*“ (Bratislava, Dunaj, Gagarin, kraken, křišťálová noc, saigon, titanik*).

Jazyková hra pracující s přeznačkováním nepříjemných skutečností se také podílela na pojmenování zdravotního a stravovacího zabezpečení, jejichž kvalita nebývá vždy nejlepší. Lékař je označován jako *řezník, veterinář, zvěrolékař*; zubař jako *karosář* nebo *klempíř*; kuchaře slang přejmenoval na *alchymistu* či *chemika*. Nemůžeme zde hovořit o eufemismech, spíš o hyperbole, která zveličením nepříjemné stránky jevu tento jev vlastně ironizuje, a tak snižuje nepříjemný obsah pojmenování.

Naopak u pojmenování vězení a pobytu ve vězení, vedle interslangového *basa* a *báň*, u všech ostatních výrazů jejich tvůrci pracují s eufemizací, snažící se zastřít nebo alespoň zjemnit nepříjemný obsah pojmenování: *jít pod hodiny, jet do lázní, jet na dovolenou s vojtourem do Lipníka.*

Jazyková hra proniká i do frazeologie. Vedle veršovaných pořekadel se např. setkáme i s parodií vojenských pozdravů, využívající zvukové podobnosti. Tak pozdrav “*Sloužíme lidu”* vojáci přetvořili na “*Souložíme Lídu”*, stejně tak i *“Sloužíme vlasti”* na *“Souložíme Vlastu.”*

<u>Intertextualita vojenského slangu</u>

Intertextualitou rozumíme vztah mezi různými texty a jejich vzájemné odkazování k sobě. Ve vojenském slangu je intertextualita dost výrazná, neboť je podmíněna kolektivní zkušeností velké části populace. Tato zkušenost je zprostředkovaně přes krásnou literaturu,

film a televizi zpřístupněna širokým vrstvám publika, jehož mužská část ji opětně přenáší do vojenského prostředí, prostřednictvím citací především uměleckých textů i do vojenské mluvy.

Podíváme-li se do slovníku slangu, zjistíme, že výrazy odkazující k literárním textům, respektive jejich televizní či filmové podobě, náleží především do oblasti pojmenování osob, a také se vyskytují mezi frazémy. Z vlastních jmen osobních připomeňme jméno *Babinčáková* (= obecné označení ženy - vojačky, zvláště mladé a atraktivní; podle postavy četařky Babinčákové z románu Josefa Škvoreckého Tankový prapor), které rozhodně není příkladem pouze okazionálního pojmenování, neboť je doloženo na dvou místech (RZ MO Praha, Hranice na Moravě). Naproti tomu o okazionalismu můžeme hovořit v případě pojmenování *Smrtibrácha* (= označení obávaného velitele**;** podle postavy komedianta přezdívaného Smrtibrácha ve filmu Martina Hollého Tichá bolest), jehož zrod byl podmíněn nastalou situací (očekávání příchodu nového velitele), a jejím odezněním i tento jazykový prvek vyšel z užívání.

V oddíle frazeologie slovník zaznamenává několik, už zobecnělých úsloví a frazémů, u nichž si již jejich uživatelé neuvědomují jejich původ: „*Major Novák, nebo snad kapitán Novák?!* - reakce nadřízeného, když se voják ZVS při hlášení představí pouze jménem bez hodnosti (převzato ze Švandrlíkova románu Černí baroni); "*To sedí!"* = důrazné přitakání (převzato z Havlovy hry Mlýny).

Podotýkám, že právě výrazně vyšší výskyt těchto „výpůjček" a odkazů k uměleckým textům s vojenskou či válečnou tematikou byl u útvaru RZ MO Praha, který svým složením (převážně absolventi vysokých škol) však neodpovídá běžným standardům AČR. V tomto prostředí vedle Havlových Mlýnů a Švandrlíkových Černých baronů patřil k nejcitovanějším i Škvoreckého Tankový prapor.

Z dalších odkazů k jiným textům stojí ještě za připomenutí dva frazémy*: "Pohoda džezz" a "Gumy na Mars!"*. Oba odkazují k písňovým textům, první ke skupině Chinaski (píseň "Dlouhej kouř"), druhý k písni Dalibora Jandy "Všechno na Mars."

Frazeologie

„Vážený mistře, dovolte mi předložit Vám k uvážení pro příští vydání jedinečné knihy Tankový prapor*, zda vojenský popěvek „Vonásku, Vonásku…" na str. 50 nezní lépe v níže uvedené podobě, kterou znám z doby před cca 8 lety, kdy jsem aktivně sloužil u a-té jednotky ČSLA:*

Vonásku, Vonásku, vyser se na lásku.

Ženský – to sou svině, drž se vonánie,

drž se jen vocásku.“

Josef Škvorecký – Zdena Salivarová: Samožerbuch. 2., doplněné vydání. Praha 1991, s. 179.

Výrazy, které můžeme považovat za ustálená spojení nebo frazémy, se rozděluji na několik skupin, a to dle funkčního použití v různých komunikačních situacích.

Nejpočetnější jsou spojení sdělující „za kolik“ to voják má do civilu, včetně výrazů které vyjadřují pohrdání staršího nástupního termínu nad „hektarem“ toho mladšího. Např. *„Co to tady smrdí? – Dvociferný zmrdi!“*; *„Co je nad sto, to je ptactvo.“*; *„Kolik váží medvěd?-99!“*; *„Pravda je jen jedna. – Osmdesát jedna!!!“*; *„Mocný říjen! /Říjen vládne!“*; *„Za kolik to mám, abych tady něco dělal!“*.

Četná jsou také pořekadla komentující většinou různé situace, kde i přes tak často a tolik zdůrazňované vojenské kamarádství je voják stejně odkázán na sebe: *„Blbíčko.“* / *„Je to tvůj boj.“* / *„Voják se stará, voják má.“*

Vojenský slang má také svoje specifické prostředky, které mu umožňují vyjádřit zesílený souhlas, přitakání (*„To sedí.“*); nesouhlas (*„Asi ne!“*); odpovědět na kontaktovou otázku „Jak se daří?“ (*„Víš jak?“*=ujde to nebo *„Fox!“*=pohoda); rozloučit se při odchodu na vycházku nebo na opušťák (*„Hoď si to!“*=užij si to v kasárnách); vyjádřit, kdo volá, vlastně obdoba civilního „Haló“ (*„Dobrý, dobrý, dobrý!“* – kontaktová fráze při telefonování, která volanému, je-li to např. dozorčí nebo koná-li jinou službu, naznačuje, že mu nevolá důstojník, vyžadující předpisové zahlášení se).

Samostatnou skupinou ustálených spojení jsou ty výrazy, kterých používají velitelé, vojáci z povolání i velitelé družstev, v době přijímače, a které pak vojáci ZVS parodují ve styku mezi sebou. Např. *„To si děláš kozy / káku?!“*=“To si děláš legraci?!/ To snad nemyslíš vážně!“; *„Máte čas se bavit/otáčet…?!“* =fráze, kterou si velitel zjednává autoritu, chtěje na sebe upozornit; *„Jedu na ty nohy!“* =pobídka k rychlejšímu běhu.

<u>Přezdívky</u>

Tvořením přezdívek ve vojenském prostředí jsem se zabýval pouze okrajově, a vycházel jsem z materiálu sesbíraného v mé „mateřské“ RZ MO.

Základem většiny přezdívek ve vojenském kolektivu byla příjmení. Je to logické, neboť opakovaně se vyskytující křestní jméno, byť v přezdívkové podobě, by nesplňovalo základní funkci onymické složky jazyka – identifikaci. Z křestních jmen se uplatnila pouze

jména nepříliš častá, a to v nepozměněné podobě: Kamil, Marcel. Vedle přezdívek tvořených z příjmení (Domián – *Domi,* Řehák – *Řehi*, Šteif – *Štaifi,* Souček – *Souči*), se uplatňovala i pojmenování využívající metaforických a metonymických postupů, často vycházejících od jména (popř. vlastnosti) dotyčného vojáka. Svobodník Petr Dvořák měl přezdívku *Dvoři*, též *Želva* nebo *Spídy*, a to podle typické pomalosti. Svobodník David pak *Majkl*, a to vztažením jména ke jménu zpěváka Michala Davida a následnou anglickou výslovností jeho křestního jména. Desátník Jiří Khun byl přezdíván *Béla*, což je jasná aluze na jméno maďarského revolucionáře Bély Kuna, desátník Jiří Kosina *Kozina,* nebo *Jan Sladký* (vznik posledních dvou přezdívek je opět specifickým projevem intelektuálního prostředí RZ MO).

II. VOJENSKÝ LEXIKON

Seznam značek:

{ } index označující zdroj

{1} RZ MO, kasárna Praha - Dejvice
{2} anketa (10 respondentů, ústně) kasárna Praha - Karlín
{3} Ungerman, Libor: Nováčci nebývají biti, musí ale platit. Lidové noviny, 27. 4. 1999, s. 3. (článek cituje internetový zdroj: http://www.geocities.com./SiliconValley/Lab/4314/ sikana.htm)
{4} Chudožilov, Petr: Plukovník Klot. Lidové noviny 8.1.1999 -magazín Pátek Lidových novin, s. 3.
{5} Hrbáček, Jan – Poláček, Martin: Čeští "empíci" nastupují. Týden č. 38/1999, s. 28 – 29.
{6} anketa (10 respondentů, písemně) kasárna Uherské Hradiště
{7} anketa (20 respondentů, ústně) kasárna Havlíčkův Brod
{8} Hubáček, Jaroslav: Malý slovník českých slangů. Ostrava 1988.
{9} Oberpfalcer, František: Argot a slangy. In: Československá vlastivěda III. Praha 1934.
{10} Suk, Jaroslav: Několik slangových slovníků. Praha 1993.
{11} anketa (20 respondentů, ústně) kasárna Hranice na Moravě
{12 }seminární práce Jitky Krpcové (FF OU Ostrava, 4.roč./1998) – Stará Ves nad Ondřejnicí (1 respondent, ústně)
{13} seminární práce Moniky Nevludové (FF OU Ostrava, 4. roč./1997) –Vyškov na Moravě, Hranice na Moravě, Osoblaha, Lipník nad Bečvou (4 respondenti, ústně)
{14} seminární práce Jany Kabátové (FF OU Ostrava, 4. roč./1997) – Hranice na Moravě, Náměšť nad Oslavou (3 respondenti, ústně)
{15} seminární práce Ivy Strnadové (PedF TU Liberec, 2. roč./ 2000) – posádka není uvedena (1 respondent, ústně)
{16} Černoch, Felix a kol.: Šikaně stop. Praha 1999.

- • výklad motivace slova
- # doplňující údaje
- □ frazeologie, užití slova ve spojeních atp.
- ↑↓ odkaz k vysvětlujícímu heslu
- ♘ odkaz k heslu synonymního významu

- **absík**{1,2,6} [1]absolvent (míněn absolvent vysoké školy) #Hubáček, s. 36 / Suk, s. 131 uvádí význam *absolvent vojenské katedry*; po zániku vojenských kateder posun významu k *absolvent vysoké školy*
- **akce jehla**{10,11,14} ulejvat se, zašívat se ♘**zajebávat se, zamrdávat se**
- **alchymista**{7} kuchař ♘**chemik**
- **anglie**{1,2,6,7,11,13} *mazačenka*↓ *vzorek britské vlajky vytvořený na *hodnosce*↓ přeložením
- **aranka**{7} lehčí dívka, převážně snědé pleti *podle častého jména romských dívek, Aranka
- **aranka boys**{7}vojáci stýkající se s *arankami*↑
- **arma**{1,2, 6,7,11,13} bufet v areálu kasáren
- **armář / armářka**{1,2,8} prodavač –ka v armádní prodejně
- **armidasky**{7} tenisky *parafráze názvu tenisek značky Adidas
- **asfalt**{11} *hodnoska*↓ bez *pecek*↓, *mercedesů*↓ nebo hvězd označujících hodnost, jedná se o hodnost vojína *podle černé barvy ♘**černé zlato, hovno, tma**
- **atombordel** [1]{1,6,8,11} obsah brašny sloužící k ochraně před zbraněmi hromadného ničení (pláštěnka, protichemické rukavice a přezůvky, plynová maska) [2]{6,10,12,13} označení protichemické pláštěnky

*pojmenování odráží nedůvěrihodnost ochranného prostředku; současně je charakteristikou obsahu brašny, který je často neuspořádaný

- **atomkaše**{6,12} hrachová kaše *pojmenování vzniklo metonymicky podle účinků, které v zažívacím traktu jídlo vyvolává
- **autobus**{11} dvojpatrová postel *metaforicky podle dvoupatrového autobusu ↷**béčko, bidlo,** srovnej **kabriolet, ptačí bidlo, regál**
- **Babinčáková**{1,11} obecné označení ženy - vojačky, zvláště mladé a atraktivní *podle postavy četařky Babinčákové z románu Josefa Škvoreckého Tankový prapor
- **bageta**{7}baret ↷**čepice, kulich, lopuch, pekáč, poklop, šušňa**
- **bagr**{6,7,8,10,12,13,14} lžíce #Hubáček, s. 39 slovo převzato z trampského slangu
- **bagřík**{14} lžička
- **bakelit**{11}cikán * podle tmavé barvy pleti ↷ **kakao, kofila, kofola, morgoš, mori, negr, špína**
- **banán**{1} způsob šikany *voják se obleče do několika vrstev oblečení a potom je pověšen za pásek; v takové poloze se musí svlékat, komentuje to: „Banán zraje.“; nakonec zůstane jen v *banánech*↓, pásek je uvolněn a voják spadne na zem se slovy: „Banán už dozrál.“
- **banány**{1,2,6,7,11,13,15} pyžamo *pyžamo je žluté barvy ↷srovnej **banán, švestky**
- **báň**{11}↷**basa, lázně** srovnej **jet na dovolenou s vojtourem do Lipníka, jít pod hodiny**
- **barák**{13} ubytovna
- **barevná hudba**{1,2,6,7,11,12,13,15} způsob šikany **mazáci*↓ hlásí barvy a šikanovaní se musí převlékat do oblečení příslušné barvy ↷**semafor**
- **basa**{1,2,6,11,13} ↷**báň, lázně,**srovnej **jet na dovolenou s vojtourem do Lipníka, jít pod hodiny**
- **basebalka**{11} plátěná čepice s kšiltem, součást polního stejnokroje ↷ **bekovka, bigoška**
- **basman**{1,2,7,11,12, 13} voják odpykávající si trest ve vězení ↷**mukl**
- **Batisák**{1} parčík v areálu kasáren Čínská (Praha - Dejvice) *údajně podle vojáka Batise, který se v parku oběsil
- **bazén/bazének**{14} nealkoholický nápoj
- **bazének á la Zbýňa**{14} voda *podle konkrétního vojáka, pověstného spořivostí
- **bažant**{1,8,11,12,13,14} voják v přijímači # Hubáček, s. 42: nováček nebo voják v 1.roce základní služby ↷**bírec, had, holub, myš, klofák, pták, traktor, zobák**
- **béčko**{7, 11} vojenská postel ↷**bidlo,** srovnej **autobus, kabriolet, ptačí bidlo, regál**
- **bekovka**{1} ↷**basebalka, bigoška**
- **benžo**{1,2,7,13} rýžové koště používané k drhnutí dlažby ↷**šúrovák**
- **benžovat**{1,2} drhnout dlažbu rýžovým koštětem ↷**šúrovat**
- **bevko / bévépéčko** {1,2,7,11,13} bojové vozidlo pěchoty * zkr. BVP

- **bezinář**{1,2,6,11} ten, kdo má *beziny*↓
- **beziny**{1,2,6,11,13,15} / **bezinky**{12} trest zákazu vycházek *patrně ze spojení „být bez“ (vycházek) a zůstat „in“ (v kasárnách) mít beziny; dostat beziny; být bezin #v rozkazu RZ MO psáno jako „BEZ(-iny)“ **černé beziny, tiché beziny**
- **bezmozek**{2,6} voják mdlého ducha **defo, vymaštěnka**
- **bidlo**{1,2,7,11,12,13,14} [1]vojenská postel [2]v užším významu se přenáší pojmenování celku na část, míněno prostěradlo Máš řádně napnuté bydlo?! #Hubáček, s. 43: *bidlo/barák*=palanda **béčko,** srovnej **autobus, kabriolet, ptačí bidlo, regál**
- **bigoš**{1,6,7,8,10,11,12} pěšák **blátošlap, lopata** #Hubáček, s. 43 uvádí též *bigmen*; *bigošautobus*=obrněný transportér pro motostřelce (Suk, s. 131: *bigobus*); *bigošárna*=cvičiště pěších jednotek
- **bigoška**{1,7,11} **basebalka, bekovka**
- **bírec/bíroň** {2}**bažant, had, holub, myš, klofák, pták, traktor, zobák** *odvozeno od označení *malé pivo* #v Jihlavě používáno označení **traktor, trabant**
- **blátošlap** {11} **bigoš, lopata**
- **blbíčko**{1}smůla, nepříznivá událost Dostal čtyři dny *bezin*↑. To je ale blbíčko! **osud**
- **blembák**{1,2,6,7,11,13} vojenská přilba **kakáč**
- **blešák**{6} kontrola výstrojního materiálu vojáků *provádí se obvykle venku na cvičišti, kam si vojáci přinesou své věci ve spacích pytlích nebo ve velkých polních, a rozloží je po zemi **cikáňák**
- **bodlák**{7} bodák **píchačka**
- **Boletice**{1} pojmenování něčeho nepříjemného *podle výcvikového prostoru Boletice (u Českého Krumlova) na Šumavě, kde vojáci v přijímači absolvovali týdenní kurs slova se často užívá v přirovnáních, např. Je to jako / horší než Boletice. -To jsou Boletice. Vojáci často používají veršovné průpovídky: Boletice - nikdy více, radši ránu do palice. (analogií např. k průpovídkám z chmelových brigád: Domoušice - nikdy více…)
- **bonus**{11} doba mezi ukončením ZVS a nástupem nasluhování trestu **meziplyn**
- **bonusák**{11}kdo nasluhuje vězení *ironicky, jako by dostal bonus **nasluhovač**
- **bonzák**{1,2,7,10,11} donašeč **kuřka, řiťolezec, škrabka, šmejd** #Hubáček, s. 46: udavač (v policejním slangu)
- **bonzovat**{1,2,11} donášet **napípat, naprášit**
- **bopo**{1,2,6,7,11} bojový poplach *od zkr. BoPo
- **boro**{1,2,6,7,11} bojové rozdílení *od zkr. BoRo
- **bouchat si stolky**{11}mít opakovaně dozorčí službu **házet si stolky**
- **Bratislava**{1,2,6,7,11,13} způsob šikany *malé noční stolky jsou převraceny dnem vzhůru, přičemž jejich nohy připomínají siluetu bratislavského hradu
- **brigoš**{12}**narkoman, házeč**

- **bromák / bromík / bromáček**{1,2,13} čaj *dříve se vojákům do čaje přidával brom, který snižuje sexuální apetenci
- **brzda**{1,6,7,11,12,13} ten, kdo je pomalý, nechápe ↯**gábin, kotva, podtlak, zabržděnce, želva**
- **bufet** [1]{1,2,3,6,7,11,16} způsob šikany *starší voják požaduje od mladších přinešení jídla [2]{13, 14} jídlo obecně #Hubáček, s. 48 / Suk, s. 131: jídlo (obecně)
- **bufy**{11} vysoké vojenské holinky ↯**půllitry**
- **bundoška**{12,13} bundokošile
- **buzerák**{1,2,6,7,8,10,11,12,13} nástupiště jednotky, kde jsou cvičena a prováděna pořadová cvičení ↯**buzerplac**
- **buzerovat**{1,2,6,8,11} zbytečně někoho kárat, nutit opakovaně provádět určitou činnost
- **buzerplac**{2,6,8,11} ↯**buzerák**
- **céčko**{1,2,6,11,12,13} civil (stav) ↯**civil**
- **céeska / cédéeska**{1,2,6,7,11,13} celodenní směna *zkr. CDS ↯**celodenka**
- **celodenka**{1,2,6,11,12} ↯**céeska**
- **centrálky**{1} centrální sprchy ↯srovnej **gayklub, kombajn**
- **cesta domů**{3} způsob šikany *vojáci běhají pod okny s větvemi, imitují klepání kolejnic a hlásí jména zastávek ↯srovnej **vlak**
- **cesťák**{1,2,6,7,11} cestovní příkaz
- **cikáňák**{1,2,6,7,11,15} ↯ **blešák**
- **cimra**{1,6,7,8} ložnice
- **cirkus Humberto**{6} rozcvička
- **civil**{1,2,6,11} [1]stav vytouženě očekávaný vojáky ZVS [2]civilní oděv ↯**céčko**
- **civilka** {1,2,6,7,11} náhradní vojenská služba
- **civilkář**{1,2,7,11}muž vykonávající náhradní vojenskou službu *pojmenování v sobě nese velkou míru pejorativnosti, a vyjadřuje pohrdání těmi, kteří se nejčastěji různých protekcí snaží vojnské službě vyhnout ↯**štátskripl**
- **čepice**{1} ↯**lopuch, kulich, poklop, šušňa**
- **černé beziny**{2} nepřímo udělený zákaz vycházek *velitel, který se chce pomstít vojákovi, mu stále uděluje služby po zaměstnání, voják nemůže chodit na vycházky ↯**beziny, tiché beziny**
- **černé zlato**{1,7} ↯**asfalt, hovno, tma**
- **čert**{6,7,11} teplá zimní vložka do blůzy a do kabátu ↯**humusák, humuska, úkáčko**
- **čerta mít** {11} sloužit celou noc sám na *stolku*↓
- **červenčák**{1,2,6,7,11,12} voják ZVS, který nastoupil v červenci ↯srovnej **ledňák, dubňák, říjňák**

- **číslo mít**{1,6,8,11} voják dostane "číslo" a může si začít odpočítávat dny do civilu ↯**plácnutej, zapitej**
- **čmelák**{16} způsob šikany *šikanovaný voják je zavěšen za šle a musí bzučet ↯**vosa**
- **čobol**{11} Slovák v AČR ↯**jebačisko**
- **Dap**{1} Dům armády Praha *zkr. DAP
- **dapák**{1} voják ZVS pracující na *Dapu*↑
- **defo**{7,11,14} [1]↯**bezmozek, vymaštěnka** [2]{14} voják předstírající duševní problémy za účelem zproštění služby
- **deka** {1,3,6,11,13,16} způsob šikany *šikanující přehodí oběti přes hlavu deku a poté ji bijí
- **dělat si káku**{1,2} nemyslet něco vážně, dělat si legraci □užíváno především veliteli např. Vy nevíte, jak se dělá čelem vzad? To si snad ze mě děláte káku, né?! ↯**dělat si kozy**
- **dělat si kozy**{1,2,6,7,11} ↯**dělat si káku**
- **dělomrd**{1,6,10,11,13} dělostřelec ↯srovnej **kolomrd, mrakomrd, šiškomrd**
- **desetník**{6,7,11} desátník↯**dvoupeckáč** *pojmenování využívá zvukové podobnosti s názvem nejmenší mince, a to záměrně, neboť odkazuje k její bezcennosti a nevýznamnosti (je to reakce na obecnou povahu vojáků základní služby, i vojáků z povolání, kteří dosahujíce této hodnosti jako velitelé většinou zůstávají dál ve své omezenosti
- **dévéťák**{1,2,6,7,10,11,12, 13,14} dozorčí útvaru *Hubáček , s. 58: pojmenování od zkr. DVT = dozorčí vojskového tělesa; v {1, 2} původ pojmenování vysvětlován podle 9. hodiny, kdy se střídají dozorčí; v {13} pojmenování vysvětlováno dle toho, že má zbraň 9 mm
- **dévéťárna**{13} **/devítka**{1,6,10,11,14} místo, kde vykonává službu *dévéťák*↑ #Hubáček, s. 58: *dévéťárna*
- **diskotéka**{3,16}způsob šikany *mazáci probudí nováčky a nutí je, aby tancovali
- **doranka**{11} prodloužená vycházka do rána následujícího dne↯**prodloužená,** srovnej **sedmička, šestka**
- **dostat číslo**{1,11} moment, kdy si voják může začít počítat *za kolik*↓ to má
- **dostat sedmičku**{13} jít do vězení na 7 dní □dle délky trestu: Dostat čtrnáctku / jednadvacítku.
- **dubňák**{1,2,6,11,12} voják ZVS, který nastoupil v dubnu # lze se setkat i s mechanicky tvořenou podobou „dubeňák" ↯**ledňák, červenčák, říjňák**
- **Dunaj**{7} způsob šikany *mazáci lijí ostatním vojákům do skříněk vodu
- **dvoupeckáč**{7}↯**desetník**
- **empík**{1,5,6} příslušník vojenské police *zkratka MP (zkratka americké vojenské policie–Military Police) ↯**chrochťák, pašík, vépéčka, vepři, vypíči**
- **enterprise**{11} voják *mající to za hodně*↓ ↯**hektar, milionář, vesmír**
- **erpégéčko**{1,6,7,11} raketový protitankový granát (pancéřová pěst) *zkr. RPG
- **erzeta**{1,2,6,11} rota zabezpečení *zkr. RZ #žertem *rota zabrždĕnejch* ↯ srovnej **przab**

- **ešus**{1,2,6} hliníková jídelní souprava #Hubáček, s. 64: jde o interslangový výraz
- **feťák**{7} voják kouřící marihuanu ↄ**hulič, chains, trávníkář ,** srovnej **narkoman**
- **fičet** {2,11} makat, dělat
- **flaksa**{1,2,7,11,14,15} [1]kuchyně ↄ**kentus** [2]pracovat v kuchyni Mít flaksu. – Být na flakse.
- **flaksmen**{1,2,11} [1]voják zaměstnaný v kuchyni jako pomocná síla [2]kuchař
- **forinovka**{2} baret nošený bez *kolejnic*↓ a s okrajem trčícím do strany *podle kapitána Forina
- **fox/foxárna/foxík**{1,2,11} [1]pohoda, klid pohodová a klidná ZVS Odpověď na otázku: „Jaký to je?“ zní „Fox.“ a je doprovázena poklepáním vztyčeného prostředníku s ukazovákem na bradu ↄ**pohoda jazz, také kozy, super kozy** ↄ srovnej **vykouřenej**
- **foxař / foxmen** {1,2} [1]voják ZVS mající *fox*↑ↄ**koprista** [2] voják z povolání oblíbený pro svůj přístup ke službě ↄ**kozista, pohodář**
- **foxovat**{1,2,11,15} mít *fox*↑
- **frčka**{2,6,8,11} hodnostní označení používané pro vojáky v hodnosti svobodník (1 pecka) až rotný (4 pecky) *Stručný etymologický slovník jazyka českého (Josef Holub – Stanislav Lyer, 4. vydání, Praha 1992, s. 163: původně hračka „vlk“, která, když se roztočí, frčí. Pojmenování vzniklo metaforicky, přenesením na základě podobnosti tvaru. ↄ**pecka**
- **frukáč**{6} student střední vojenské školy
- **gábin**{11}ↄ**brzda, kotva, podtlak, zabržděnce, želva**
- **Gagarin**{3,11,13} způsob šikany *šikanovaný je zavřen do skříně a hozen z okna ↄsrovnej **jukebox**
- **gayklub**{6} sprchy ↄsrovnej **centrálky, kombajn**
- **genštáb**{1,2} generální štáb *zkr. gen. štáb
- **granát**{6} šunka s vejci *metaforickým přenesením
- **guma**{1,2,6,7,11,12,13,14,15} [1]voják z povolání [2]hrubá nadávka pro vojáka ZVS #Suk, s.131: *guma*=stráž ↄ**lampas, lampion, zelený mozek**
- **gumabus**{1} autobus vozící vojáky z povolání #{11} APG=autobus plný gum
- **gumárna**{1,2,7,11} označení povahy ZVS, kde život vojákům organizují / znepříjemňují *gumy*↑ↄsrovnej **mazárna**
- **gumaznak**{1,2,6} kovový znak vojáka z povolání (nošený na čepici či baretu) #oproti znaku vojáka ZVS je zdobnější a větší
- **gumídek**{6, 7}/ **gumička**{6, 7,11} voják z povolání mladého věku
- **gumovníky**{7} stromy v areálu kasáren ↄsrovnej **pěstovat vegáčovník**
- **had**{1,10}ↄ**bažant, bírec, holub, myš, klofák, pták, traktor, zob**

- **hádéčko**{1,2,6,7,11,12,13} hospodářský den *zkr. HD #Vojáci využívají zvukové podoby slova „hádéčko“ a jimi utvořeného výrazu „hárddéčko“ ke slovním hrám (angl. hard=těžký, přeloženo jako „těžký den / úklid“) ↷srovnej **ózetko, studenka, uchlebit kroja, vypíči**
- **hadice**{2} [1]↷**bažant, bírec, holub, myš, klofák, pták, traktor, zobák** [2] {11} tankista
- **hajtra**{1,2,11} nákladní automobil P-V 3 S ↷ **šlehačka, vejtřaska, ventra**
- **hajtrák**{2}řidič *hajtry*↑ ↷srovnej **kolomrd; lakýrka, osobák, panský kočí**
- **hamburger**{1,3,11} způsob šikany *voják je zabalen mezi dvě matrace a hozen z přízemního okna nebo ze schodů ↷**sendvič**
- **házeč**{1, 2} [1]voják vykonávající podřadné práce, např. stěhování nábytku, výpomoc na brigádách [2]voják ZVS, který se neustále vytahuje a zdůrazňuje svoji důležitost, ač zastává podřadné místo ↷**narkoman, brigoš**
- **házet si to / stolky**{1,2,6,11} vykonávat nezáživnou nebo náročnou a únavnou službu Jdu domů, tak si to tu házejte. -Házím si stolky. ↷**bouchat si stolky**
- **házet**{1,2,6} dělat práci *házeče*↑
- **hektar**{1,2,6,7,11, 12, 13,14} ↷**enterprise, milionář, vesmír** Kup si traktor, aby sis moh´ zvorat ten svůj hektar, *klofáku*↓
- **hektar/hektarníček**{1, 2}/ **hektarovník**{7}/ **hektarák**{11} kalendářík, kde si voják odškrtává odsloužené dny; popř. též počítačový program „Neznámý vojín“ ukazující odslouženou délku služby *označení velké plochy přeneseno na dlouhý časový úsek, na způsob odměřování takového úseku ↷srovnej **mít to za hektar**
- **hérečka**{7} vojačka z povolání
- **hlášenka**{1,2,6,7} zpráva o přestupku, kterou na útvar zasílá vojenská policie
- **hlemýžď**{1,2,11} způsob šikany *voják musí lézt po čtyřech s malým nočním stolkem na zádech ↷ **závody šneků**
- **hnus**{11} vojenský drill ↷**pakárna**
- **hodit ucho**{14} spát
- **hodnoska**{1,11} označení hodnosti
- **holík**{1,2,6,11} mýdlo na holení
- **holub**{1,2,13,14}↷**bažant, bírec, had, myš, klofák, pták, traktor, zobák** #Hubáček, s. 77: příslušník VB - nováček
- **hoří hlava** {1,2,13} nemít baret Vojáku, vy nevíte, jak máte být ustrojen?! Hoří vám hlava!
- **hospodárka**{2,11} hospodářská místnost
- **hovno**{1} ↷**asfalt, černé zlato, tma**
- **hraďák**{1,2} voják Hradní stráže ↷**nádražák**

- **hrát na něco**{1,11} považovat něco za důležité, podstatné □Na vojně se nehraje na čas, ale na plnění úkolů! - Na to, *za kolik to kdo má*↓ se hraje akorát na *dapu*↑!
- **hrotit někoho**{1, 2} ↄ**buzerovat**
- **hudbař**{2} voják působící ve vojenské kapele ↄ srovnej **melody boys**
- **hulič**{11} ↄ**feťák, chains, trávníkář** ↄ srovnej **narkoman**
- **humus/humr**{1,2,6,7,8,10,11} nechutné jídlo ↄ**kentus, uho** #Hubáček, s. 79: uvádí další významy: špína / nevětraná ložnice
- **humusák**{2} ↄ**čert, humuska, úkáčko**
- **humuska** [1]{1,7,11,13} ↄ**čert, humusák, úkáčko** [2]{2}místnost u kuchyně, kde jsou uloženy popelnice
- **chachali** {14} nepořádek ↄ**kentus**
- **chains**{7} ↄ**feťák, hulič, trávníkář** ↄ srovnej **narkoman**
- **chemik**{7,10,13} ↄ**alchymista**
- **chrochťák**{6} ↄ**empík, pašík, vépéčka, vepři, vypíči**
- **jebačisko**{6} ↄ**čobol**
- **jebat**{1,6,10} kárat někoho ↄ**prcat**
- **jednopeckáč**{7} označení svobodníka ↄ**desetník**
- **jehličí**{1,11} / **jehličky**{1,15} starší typ vojenského stejnokroje *podle vzorku, připomínajícího jehličí
- **jet na dovolenou s vojtourem do Lipníka**{11} jít do vězení ↄ **jít pod hodiny,** srovnej **báň, basa, lázně**
- **jezevčík / jezevec**{1,2,6,7,11,13,15} vojenská cestovní taška *podle protáhlého tvaru a dvou dlouhých uší
- **jít pod hodiny**{2} jít do vězení *v kasárnách v Karlíně jsou nad vchodem do vězení umístěny hodiny ↄ **jet na dovolenou s vojtourem do Lipníka,** srovnej **báň, basa, lázně**
- **jukebox**{1,2,3,11} způsob šikany *voják je donucen vlézt do skříňky, otvory ve dvířkách jsou dovnitř vhazovány mince a šikanovaný musí zpívat; pokud píseň nezná, může navázat varianta *Gagarin*↑ ↄsrovnej **Gagarin**
- **kábéčko**{2,6}kuchyňský blok *zkr. KB
- **kabriolet**{11} jednopatrová postel ↄ **béčko, bidlo,** srovnej **autobus, ptačí bidlo, regál**
- **kádéčko**{1,2,8,10} balíček s konzervami *zkr.konzervová dávka (potravin) #Hubáček, s. 85: uvádí další význam: krátká dovolená
- **kakáč**{11}ↄ **blembák**
- **kakao**{11} ↄ**bakelit, kofila,kofola, morgoš, mori, negr, špína**
- **Kambodža**{11} způsob šikany *vojáci běhají se samopalem nad hlavou
- **kameny**{11}název pro hodnostní označení velitele družstva *dva žluté svislé proužky lemující *hodnosku*↑ podobné žvýkačkám -dražé ↄ**žvýkačky**

- **kanady**{1,2,6,7,8,10,11} kožené vojenské boty ↯srovnej **nindža boty, vycházkovky, žabáky**
- **kanál**{3,11} způsob šikany * na podlaze je krémem na boty nakreslena kanálová mříž, šikanovaný musí vylít kbelík "do kanálu" a rozlitou vodu musí znovu stírat a vylévat do kanálu
- **kápo**{6,7,11} kapitán #Hubáček, s. 86: vězeňský dozorce z řad vězňů
- **karosář**{11} zubař ↯**klempíř,** srovnej **řezník, veterinář, zvěrolékař**
- **kartonky**{7,11} proužky tvrdého papíru vkládaný do skládaného oblečení, aby bylo možné je narovnat do *komínku*↑ s kolmou přední stěnou ↯**tvrdítka**
- **kasíno**{1,2,6,7,8,10,11,12,13, 14} kasárna
- **kazeťák**{3} způsob šikany *dva nováčci převíjejí toaletní papír, třetí zpívá na přání šikanujících
- **kečupář**{11} parašutista *podle červeného baretu ↯**paragán**
- **kentus/ketr**{2,6,7,11}[1]↯**humus, uho** [2]{11} ↯**flaksa** [3]{12}zbytky od oběda ↯srovnej **kentuska** [4]{13} nepořádek ↯**chachali**
- **kentuska**{7, 13} popelnice na zbytky jídla↯srovnej **kentus**
- **klempíř**{11} ↯**karosář,** srovnej **řezník, veterinář, zvěrolékař**
- **klofák/klofan/klofka**{1,10} [1]voják v přijímači [2]pohrdavé označení všech mladších vojáků užívané *mazáky*↓ ↯**bažant, bírec, had, holub, myš, pták, traktor, zobák**
- **kobra** [1]{7} krejčovský metr (150 políček), který si vojáci mající to do civilu 150 dní stříhají [2]{13} obřad, při němž jsou vojáci pasováni na mazáky opaskem
- **kofila**{7} ↯**bakelit, kakao, kofola, morgoš, mori, negr, špína**
- **kofola**{11}↯**bakelit, kakao, kofila,morgoš, mori, negr, špína**
- **kofus**{6}nadávka *kokot fuskatý ↯srovnej **mafuko, skufuko**
- **kolbenka**{1} voják mdlého ducha *používáno vysokoškoláky RZ MO jako hanlivé označení vojáka bez vyššího vzdělání a inteligence, tedy toho, který pracuje např. v ČKD - kolbence #vzniklo v době autorovy ZVS – zima 1998 / 1999
- **kolečko**{2,7} zvyk, kdy vojáci odcházejícího termínu chodí kolem nádvoří a skandují hesla vyjadřující uznání či pohrdání jednotlivým důstojníkům
- **kolejnice**{1,6} puky na baretu, znak *mazáka*↓ #v Mikulově **kohout**
- **koloběžka**{3,7,16} způsob šikany *mazáci dají šikanovanému mezi prsty u nohy papír a zapálí ho
- **kolomrd**{1,2} obecně řidič ↯srovnej **hajtrák, lakýrka, panský kočí, osobák; dělomrd, mrakomrd, šiškomrd**
- **kombajn**{6,7} [1] sprchy*podle hučení ventilace ↯ srovnej **centrálky, gayklub** [2] Hubáček, s. 91/Suk, s. 132: zařízení na čištění podlahy
- **komínek**{1,2,6,7,8,11} prádlo srovnané podle předpisu *metaforicky podle tvaru
- **kongo**{1,2,6,7,11,13} svrchní plášť s kapucí #Hubáček, s. 92: *kongo*=maskáčový oděv

- **kopr/koprovat**{7,14} ubíjející lenivost *z obecněčeské zkratky KOPR=kurevský odpor k práci
- **koprista**{11} ↄ**foxmen** *z obecněčeské zkratky KOPR=kurevský odpor k práci
- **kopřivy**{15} pracovní oděv *podle vzorku látky, který připomíná kopřivy ↄ **pracáky**
- **kosa**{7} samopal ↄ**pádlo, sap, sklopka, škorp**
- **kostky**{3} způsob šikany *mazáci namalují na plechovou skříň čísla, šikanovaný si do ní vleze a je svržen ze schodů
- **kotva**{11} ↄ**brzda, gábi, podtlak, zabrždĕnec, želva**
- **kouř**{1,2,11} kárání, přísné napomenutí Já jsem dostal pojeb, to ti řeknu! ↄ**pojeb**
- **kozista / kozmen**{7} ↄ**foxař, pohodář**
- **kraken**{3} způsob šikany *mazáci ucpou odtoky a pustí vodu, když je na podlaze 5 až 15 cm vody, šikanovaní musí vodu odnášet v kbelících ↄ**titanic**
- **krokodýl**{3} způsob šikany *šikanovaný si vleze do spacího pytle, doplazí se k dozorčímu a kousne ho do nohy
- **křišťálová noc**{3,6,16} způsob šikany *šikanující probudí mladší vojáky a rozbíjejí skleněné předměty, mladí potom musejí uklízet střepy
- **kukačka**{3,11,16} šikanovaný je zavřen do skříně, na povel otevře dveře a zakuká
- **kulich**{1} ↄ**bageta, čepice, lopuch, pekáč, poklop, šušňa**
- **kulturka**{12} kulturní místnost
- **kunda / kundička**{1,2,6,7,11} vulgární obecné označení osoby ženského pohlaví ↄ**mrdna, samice** #pokud chce voják vyjádřit, že dotyčná žena je pohledná a milá, volí slovo **kundička** ↄ**kurvisko, nabíječka**; další výrazy, již ne tak frekventované, jsou **bodna, fena, fenisko, pichna, šukna**
- **kurvisko**{14}ↄ**kundička, nabíječka**
- **kuřárka**{2} kuřárna
- **kuřka**{11} ↄ**bonzák, řiťolezec, škrabka, šmejd**
- **kvop**{1,2,6,11,12} krátkodobé volno k opuštění posádky *zkr. KVOP ↄ**opušťák** #{6} žertovný překlad zkratky "krátkodobá vycházka okolo plotu"
- **lakýrka**{1} řidič osobního auta ↄ**osobák, panský kočí,** srovnej **hajtrák, kolomrd**
- **lampas / lampasák** {1,2,6,8,10} ↄ**guma, lampion, zelený mozek** užíváno především civilisty jako označení vojáka z povolání; v aktivním užívání mezi vojáky ZVS však toto slovo téměř neexistuje – nahradilo je pojmenování **guma**
- **lampion**{10,11} ↄ**guma, lampas, zelený mozek**
- **lapiduch**{11,13}zdravotník ↄ**zdravoťák**
- **latrina**{6} jídelna
- **lázně**{6} ↄ**báň, basa,** srovnej **jet na dovolenou s vojtourem do Lipníka, jít pod hodiny**

- **ledňák**{1,6,11,12} voják ZVS, který nastoupil v lednu srovnej **dubňák, červenčák, říjňák**
- **listí** {3,11}způsob šikany *šikanovaný lepí opadané listí zpět na stromy
- **lítačka**{13} pořádková hlídka
- **lopata** [1]{2} **strážák** *tedy ten, kdo si to *hází*↑ [2]{11} **bigoš, blátošlap**
- **lopuch** **bageta, čepice, kulich, pekáč, poklop, šušňa**
- **lufťák**{11} letec
- **mafuko**{6} nadávka *malý fuskatý kokot srovnej **kofus, skufuko**
- **maskáče**{1,2,7,8,10,11,13} maskáčová uniforma
- **mašinka**{1,2,7,11} způsob běhu útvaru *vojáci rytmicky došlapují, napodobujíce zvuk rozjíždějícího se vlaku #Vojáci křičí do rytmu: *Mámo, táto, dívej se, / jak na vojně máme se. / Jíme, spíme, bojujem, / hezký holky milujem.*
- **mazák / máza**{1,2,6,10,11,12,13,14} starší voják ZVS, který to má *za málo*↑ #Hubáček, s. 107: zkušený voják, zpravidla 2. ročníku ZVS srovnej **starej, suprák**
- **mazárna / mazačenka**{1,2,6,7,11} [1]chování nebo způsob úpravy stejnokroje, který je typický pro *mazáka*↑ *nebo supráka*↓ Největší mazárna je podkasaná blůza a pásek pod kapsami. [2]označení stavu, kdy starší vojáci ztrpčují život mladším To bude mazárna, až nás rozvelí po přijímači na roty. **supračenka**
- **mazlák / mazláček**{1,2,6,7,10,11,12,13,15} mýdlový přípravek na drhnutí dlažby, často připravovaný z *holíků* ↑
- **mejdžr**{1,2,7,11} major
- **melody boy**{1} **hudbař**
- **mercedes**{1,6,11} hodnostní označení používané pro vojáky v hodnosti rotmistr (1 stříbrný mercedes) až kapitán (4 zlaté mercedesy) – léto 1999 *podle podobnosti s trojcípou hvězdou, znakem firmy Mercedes srovnej **pecka**
- **mesr / mesršmit**{14} sanitka *podle německé značky stíhacích letadel,; srovnej obecněčeské *mesršmitka*=žena, která pronásleduje, popř. hlídá, svého manžela
- **metr**{1,6,7,11} **kobra,** srovnej **vajíčko**
- **metro**{2,3,7,11,16} způsob šikany *šikanovaný se plazí pod postelemi a pod každou hlásí název stanice
- **mexická vlna**{1} neuspořádaný a nevyrovnaný tvar Stojíte jak mexická vlna!
- **meziplyn**{2,6} [1] **bonus** Mám to za dva plus meziplyn. [2] {11} doba, o kterou jdou vojáci do civilu dřív, než končí měsíc
- **milionář**{1,2,6,7,11,12} **enterprise, hektar, vesmír**

- **milionář-čekatel** {12,14} mladý muž, který obdržel povolávací rozkaz
- **mít to za hektar / milion / plnej pytel trhacích kalendářů** {1,2,13} voják mající před sebou celou ZVS srovnej **hektar, milionář**
- **mladej**{1,2,7,11} voják ZVS, sloužící teprve krátce srovnej **mazák, starej, suprák**
- **modrá knížka** {1,2,6,7} držitel modré knížky **šmoula**
- **modráky**{2, 6} tepláková souprava *souprava je tmavě modrá **švestky**
- **morgoš**{7} **bakelit, kakao, kofila, kofola, mori, negr, špína**
- **mori**{11} **bakelit, kakao, kofila, kofola, morgoš, negr, špína**
- **mořská víla**{3} způsob šikany *šikanovaný strčí hlavu do záchodové mísy a šikanující spláchne **mořská vlna**
- **mořská vlna**{11} **mořská víla**
- **mosty**{1,6,7,11,13} vrchem šněrované tkaničky na *kanadách*↑, znak *mazáka*↑
- **motokros** {3,6,11,16} způsob šikany *šikanovaný drží ramínko na šaty jako řidítka a s plnou polní závodí na vytyčené dráze
- **mrakomrd**{1,2,7} voják protivzdušné obrany **šmoula** srovnej **dělomrd, kolomrd, šiškomrd**
- **mrcasit se**{1,6} hýbat se, otáčet se ve tvaru
- **mrdá / mrdlo někomu**{1,2,6,11} zbláznil se, provádí neuvážené věci **píchá**
- **mrdat něco, na něco**{1,6,11} kašlat na něco, dělat jen naoko
- **mrdna**{1,2,6,11}**kunda, samice**
- **mrsk**{1,2,6,11} obtížný nebo nepříjemný úkol To je mrsk, co?!
- **mrtvý/mrtvejch**{1,6,11,13} počet uplynulých dnů ZVS Včera spadlo letadlo a bylo 178 mrtvejch. / 205! - Do civilu? - Ne, mrtvejch!
- **mukl**{6,7} **basman**
- **myš /myšák / tryskomyš / turbomyš / tryskáč**{1,6,7,11,13,14,15} voják v přijímači **bažant, bírec, had, holub, klofák, pták, traktor, zobák**
- **nabíječka**{14} **kundička, kurvisko**
- **nádražák**{1} voják Hradní stráže *vojáci Hradní stráže mají tmavě modré uniformy **hraďák**
- **nákulník**{11} uvolněný a spuštěný opasek *pásek není předpisově v pase, ale je mazácky spuštěný níž, tedy *pod vejci / kulemi, na kulích* (=obecněčesky varlata) #užíváno vojáky z povolání **podkulečník, podvaječník**
- **napípat**{1} nahlásit nějaký přestupek **naprášit, bonzovat**
- **naprášit**{1,2,11} [1] **bonzovat** [2] nahlásit někoho, něco **napípat**

- **narkoman**{1} [1] voják mdlého ducha, obyčejně kuřák marihuany [2]voják vykonávající podřadné práce, např. stěhování nábytku, výpomoc na brigádách [3]voják ZVS, který se neustále vytahuje a zdůrazňuje svoji důležitost, ač zastává podřadné místo ↬**házeč, brigoš**
- **nasluhovač**{2,11} ↬**bonusák**
- **nastartovat benžo**{2} začít pracovat s *benžem*↑ ↬srovnej **zaparkovat benžo**
- **nastartovat bidlo**{1, 2} rozložit postel
- **našlápnutej**{1} **našlapanej** {11} být dobrý, umět ➎Ti řeknu, že ti tvoji vojáci jsou docela našláplí.
- **naťák**{1} [1]příslušník ozbrojených sil NATO [2]důstojník pracující na začlenění ČR do NATO
- **negr**{7} ↬**bakelit, kakao, kofila, kofola, mori, morgoš, špína**
- **nezabrzdit kýbl** {13} vylít někomu kbelík ↬srovnej **zaparkovat kýbl**
- **nindža boty**{11} vycházkové *kanady*↑ #nejsou kožené, ale barexové s maskáčovým potiskem ↬**vycházkovky, žabáky** ↬srovnej **kanady**
- **obdenka**{1,2,6,11,13} obdenní služba
- **omrd**{1,2,6,7} hanlivé označení nemocného nebo nemoc předstírajícího vojáka *ten, kdo omarodil, a zároveň tak *omrdává* vojnu (=vyhýbá se povinnostem a službám) ↬**poškař** ↬srovnej **úlevář**
- **operačák**{7}operační důstojník
- **opičí dráha**{1,2,6,7,11} překážková dráha
- **opičí ksicht**{6} plynová maska OM 10 M
- **opíchat se z něčeho, kvůli něčemu / někomu** {1,2,6,11} být z něčeho zoufalý, kvůli něčemu naštvaný □Dva lidi se mi nevrátili z vycházky. Já se z toho snad opíchám!
- **opušťák**{1,6,12} ↬**kvop**
- **orloj**{2} způsob šikany *šikanovaný musí chodit po venkovní římse
- **osobák** {1} ↬**lakýrka, panský kočí** ↬srovnej **kolomrd, hajtrák**
- **osud**{11} ↬**blbíčko** #žertem *Vojenské štěstí na čtyři*
- **oška** {1,2,6,7,11,12,13} ošetřovna *zkr. OŠ ↬**vložka** ↬srovnej **poška**
- **ózetko**{1,2,6,7,11} [1]občanský zaměstnanec, většinou pracující v administrativě *zkr. OZ #žertem též jako *ospalý zaměstnanec* [2]označení vojáka ZVS, který to má za méně než 50 dní do civilu ↬srovnej **hádéčko, studenka, uchlebit kroja, vypíči**
- **pádlo** [1]{11} samopal s dřevěnou pažbou ↬**kosa, sap, sklopka, škorp** [2]{13} mít vykasanou blůzu nad opasek ↬**podkasanej**
- **pakárna /pakec**{11} ↬**hnus**
- **panský kočí**{12} ↬**lakýrka, osobák** srovnej **hajtrák, kolomrd**
- **paragán**{1,2,6,11} ↬**kečupář**
- **park**{1,2} autopark

- **parkáč**{1,2} parkový den *den věnovaný údržbě vozidel
- **pašík**{1} ↯**empík, chrochťák, pašík, vépéčka, vepři, vypíči**
- **pecka**{1,2,6} ↯**frčka** ↯ srovnej **mercedes**
- **pédéóčko**{1,2} pomocník *dévéťáka*↑ ↯**pegas**
- **péeška**{1,2,6,11} poddůstojnická škola *zkr. PŠ
- **pegas**{1,11,14} ↯**pédéóčko** *snad podle bájného koně Pegase, neboť pomocník dozorčího sice nenosí básníky, ale stále pobíhá jako spojka
- **péháemko**{2,11} sklad pohonných hmot *zkr. PHM
- **péhámák**{2,11} voják obhospodařující *péháemku*↑
- **pekáč** {13} ↯ **bageta, čepice, kulich, lopuch, poklop, šušňa**
- **Pentagon**{13} velitelská budova *metonymicky podle pojmenování budovy Ministerstva obrany USA
- **pes**{3} způsob šikany *šikanovaný musí štěkat na žárovku, když se rozsvítí
- **pěstovat vegáčovník**{1} odpočívat, ležet
- **pětadevítky**{1,2,6,11}vycházkové *kanady*↑, vzor 95
- **pětavosmy**{1,2,6,11,13} *kanady*↑, vzor 85
- **pětimetr**{1,2,6,11} / **třímetr**{11} [1]voják, který má ze sociálních důvodů zkrácenou ZVS [2]zkrácená základní vojenská služba *zkrácená ZVS trvá 5 měsíců , podle nového zákona jen 3 měsíce ↯**půlmetr**
- **petting** {16} způsob šikany *přímé sexuální dráždění bez pohlavního styku
- **píča** [1]{4} odznak absolventa Vojenské akademie *odznak má kosočtvercový tvar [2] {1,2,6,11} obecně používaná nadávka #Suk, s. 133: *píča*=zvláštním způsobem zformovaná lodička
- **píchá někomu** {2} ↯**mrdá**
- **píchačka**{6} bajonet ↯**bodlák**
- **piškvorky** {1} grafikon služeb *pro podobnost se hrou piškvorky
- **plácnutej být** {1,6,7,11} stav, kdy je voják zařazen mezi *mazáky* *obřad je proveden poplácáním na rameno ↯**číslo, zapitej** ↯ srovnej **věčňák**
- **plnička**{1,2,6} pojmenování vojáka nebo situace, které lze označit jako vzorné #vojáky ZVS užívané posměšně pro vojáky přespříliš vzorné a snaživé ↯**škrabka**
- **plnit si** {1,2,6} být vzorný
- **plukas** {1,2,7,11} plukovník
- **podkasanej být** {1,2,6,7,11} ↯**pádlo**
- **podkulečník**{7} ↯ **nákulník, podvaječník** *pásek není předpisově v pase, ale je mazácky spuštěný níž, tedy *pod vejci / kulemi, na kulích* (=obecněčesky varlata) #užíváno vojáky z povolání
- **podřazovat**{2,6,11} mít to za méně než 360, 300… ↯ **mít to za…**
- **podtlak**{11}↯**brzda, gábin, kotva, zabržděnce, želva**

- **podvaječník**{1} ↝**nákulník, podkulečník** *pásek není předpisově v pase, ale je mazácky spuštěný níž, tedy *pod vejci / kulemi, na kulích* (=obecněčesky varlata) #užíváno vojáky z povolání
- **pohoda jazz**{14} ↝**fox, super kozy, také kozy** *výraz vznikl použitím části textu písničky „Dlouhej kouř“ skupiny Chinaski
- **pohodář**{1,2,6} ↝**foxař, kozista** ↝srovnej **zmrd**
- **pojeb**{1,2,7,11} ↝**kouř**
- **pokažené hodinky mít** {13} opozdit se □používáno veliteli jako káravá řečnická otázka; např. Máte pokažené hodinky?
- **poklop**{6} ↝**bageta, čepice, kulich, lopuch, pekáč, šušňa**
- **popíčista / popíčmen**{2,11} **popíč / popík**{11} ten, kdo má “po píči”, je *zadřenej*↓ #též žertovně zkratka UB CDS (= univerzální bouchač celodenních směn) ↝**UBS, zadřenej**
- **posáďák**{2,11} dozorčí posádky #Hubáček, s. 129: *posada*
- **poška**{1,2,6} posádková ošetřovna *zkr. POŠ ↝srovnej **oška**
- **poškař**{6,7} ↝**omrd**
- **pošťák**[1]{6,11,14} praporčík [2]{12} voják z povolání nižší hodnosti.
- **poštmistr**{7} rotmistr
- **potěr**{6} rotmistři
- **potížista**{2,6} ten, kdo je považován za problémového, nespokojence, stěžuje si, upozorňuje na nedostatky, atp. ↝**záděrář**
- **požárka/požárko**{1,2,7} požární hotovost
- **pracáky**{1,2,11} ↝ **kopřivy**
- **prcat někoho**{1,6} kárat někoho ↝**jebat**
- **probrzdit**{1} promarnit, zapomenout na něco
- **prodloužená**{1,2} ↝**doranka,** srovnej **sedmička, šestka**
- **proviantťák**{2,6,8,11,12} voják pracující v proviantním skladu
- **průběžka**{1,2,6,12} průběžná vycházka ze soboty na neděli ↝**zkrácenka**
- **průzkumák**{13} člen průzkumného oddílu
- **przab**{7} logisté *prapor zabezpečení #žertem *prapor zabrždĕnejchí* ↝srovnej **erzeta**
- **ptačí bidlo**{10,11} horní postel v palandě ↝**béčko, bidlo,** srovnej **autobus, kabriolet, regál**
- **pták**{1} [1]spona na opasku □Vojíne, upravte se! Máte ptáka až někde na prdeli!!! [2]{1,10} voják v přijímači □Co je nad sto, to je ptactvo! ↝**bažant, bírec, had, holub, klofák, myš, traktor, zobák**
- **půlitry**{1,6,7,8} ↝**bufy**
- **půlmetr**{12}↝**pětimetr**
- **pupendo**{1,16}způsob šikany *šikanovanému jsou na obnažené břicho házeny mince nebo lžíce

- **rajóny**{1,2,7,11,12,14} úklid □Nástup na rajóny! – Máte dneska rajóny!
- **raketa**{1,2,7,11,13,15} zapnutý spací pytel ➏ Bude tady klid! Zapněte se do rakety a spěte!
- **rakeťák**{12} voják raketového vojska
- **ranní odběr krve**{13} způsob šikany *šikanující rozbijí oběti nos a kapající krev chytají do ešusu ↬**transfúze**
- **regál**{10,11} dolní postel v palandě ↬**béčko, bidlo,** srovnej **autobus, kabriolet, ptačí bidlo**
- **remízy**{13} garáže vojenské techniky
- **Rockefeler**{11} způsob šikany *starší voják požaduje od mladších peníze do karet
- **rychlé tváře**{1} vojáci přicházející brzy ze zaměstnání a rychle odcházející na vycházky
- **řezník**{11} lékař v posádkové ošetřovně ↬**veterinář, zvěrolékař,** srovnej **karosář, klempíř**
- **říjňák**{1,2,6,7,11,12} voják ZVS, který nastoupil v říjnu ↬ srovnej **ledňák, dubňák, červenčák**
- **řiťolezec**{7,11} ↬**bonzák, kuřka, škrabka, šmejd**
- **sahara** [1]{1,2,3,6,7,10,11,16} způsob šikany *starší voják požaduje od mladších přinešení nápoje [2]{13,14} pití obecně
- **saigon**{3,6,16} způsob šikany *rozbíjení skla a rozházení věcí po pokoji, kdy se rozbité sklo ještě polívá vodou s mýdlem
- **samice**{7,11} ↬ **kunda, mrdna**
- **sap / sapík / sapr**{1,2,6,7,11,15} ↬ **kosa, pádlo, sklopka, škorp** #Hubáček, s. 144: uvádí pouze *sampík*
- **satelit**{11} způsob šikany *šikanovaný běhá kolem tvaru a hlásí: MTV – RTL…
- **sedmička**{1} prodloužená vycházka do rána *končí v 7.00 následujícího dne, pouze od pátku do soboty ↬ srovnej **doranka, prodloužená, šestka**
- **seifertovka**{1} dlouhá dávka ze samopalu *podle rtm. Seiferta
- **sejmout někoho**{1,6,11} potrestat někoho, dát mu co proto
- **semafor**{3,11} ↬**barevná hudba**
- **sendvič**{11} způsob šikany *šikanovaný je zabalen do prostěradla a hozen z okna ↬**hamburger**
- **sexuální obtěžování**{3,16}způsob šikany *šikanovaný musí předstírat pohlavní styk s polštářem nebo s jiným předmětem; v {16} se pod typem šikany označované jako sexuální obtěžování rozumí: "urážlivé slovní komentáře, zesměšňování nebo výzvy na téma sexuálních orgánů a pohlavních styků"
- **sifon 2, 3, 4…**{14} nezájem *metonymicky podle názvu sodovky=tedy nezajímavého nápoje, ze kterého unikají bublinky □čísla vyjadřují míru nezájmu; dle ankety je nejužívanějším „Sifon 2."
- **sklopka**{11} samopal se sklopnou pažbou ↬**kosa, pádlo, sap, škorp**
- **skufuko** {6} nadávka *zkurvený fuskatý kokot ↬srovnej **mafuko, kofus**
- **slimák**{3,11} způsob šikany *šikanovaný se svlékne a lehne si na mokrý hadr, plazí se po břiše, aby po něm zůstávala mokrá stopa

- **služebka**{12} služební cesta
- **smrtibrácha**{1} označení obávaného velitele *podle postavy komedianta přezdívaného Smrtibrácha ve filmu Tichá bolest (režie Martin Hollý, 1991) #okazionalismus, existující na RZ MO jen asi měsíc, v době nejistoty, co přinese příchod nového velitele, o kterém se vyprávělo, že bude tvrdý a přísný
- **soďák**{1, 7} stálý operační dozorčí *zkr. SOD
- **spermoník**{6} směrník *připodobněno ke slovu permoník, s počátečním s-, které odkazuje ke slovu spermie
- **sportka**{2,6,11,13} druh *supračenky*↓ *vytvořena z nárameníku, na němž se ve 49 políčkách odškrtávají poslední dny vojny, popř. vojáci nosí na krku tiket sportky a odškrtávají dny
- **stará pasta** {7,11, 13} **/ starej pes** {7} / **stará mazda**{13} voják mající to *za nejmíň* ↑ ↄ**suprák**
- **starej**{1,2,11, 13} voják ZVS, který již slouží delší dobu ↄsrovnej **mladej**
- **stolek - samohlídek**{7} / **eseses**{11} noční stolek *vojáci sloužící u stolku obyčejně spí #slangová zkratka SSS=stolek slouží sám
- **stolek**{1,6} mít dozorčí službu v kasárnách *podle stolku, u něhož dozorčí sedí □mít / dostat stolek
- **strážák**{1,6,13} voják konající strážní službu #Hubáček, 152: pouze příslušník Pohraniční stráže ↄ**lopata**
- **střihačenka**{1} poukázka na bezplatné ostříhání
- **studenka**{1,2,6,7,11} studená strava #vojáci často využívají zvukové podoby slov „studenka“ a „studentka“ ke slovním hříčkám, např. Dnes budou na večeři studentky. ↄsrovnej **hádéčko, ózetko, uchlebit kroja, vypíči**
- **super kozy**{14} ↄ**fox, pohoda jazz, také kozy** □je spojeno s gestem napodobujícím velikost ňader ↄ srovnej **kozista**
- **supračenka**{1, 2} ↄ**mazačenka**
- **suprák**{1,2,6,10,13,15} / **superka**{6,7,11,14} ↄsrovnej **mazák, starej, stará pasta**
- **svop**{1,2,6,11,13} svévolné opuštění posádky *zkr. SVOP
- **svopař**{1,2,6,11} / **svoper**{7} voják svévolně opustivší posádku *zkr. SVOP =svévolné opuštění posádky
- **svopovat / svopa ,svopíka, svopku dát si**{1,2,6,11,13} svévolně opustit posádku *zkr. SVOP
- **šajba**{1,11} vysoká hodnost #Hubáček, s. 154: vojenský terč
- **šedesáttrojky**{13} vycházkový oděv, vz. 63
- **šestka**{1} prodloužená vycházka do rána *končí v 6.00 následujícího dne ↄ **sedmička,** srovnej **doranka, proudloužená**
- **šiškomrd**{11} minometník ↄsrovnej **dělomrd, kolomrd, mrakomrd**
- **škorp / škorpík** {1,6,11} samopal vz. 61-Škorpion ↄ**kosa, pádlo, sap, sklopka**

- **škrabka** [1]{2, 7,12} ranní služba v kuchyni, při níž vojáci škrábou brambory [2]{7, 11,12, 14}ↄ **bonzák, kuřka, plnička, řiťolezec, šmejd**
- **šlehačka**{7} ↄ **hajtra, vejtřaska, ventra**
- **šmejd**{7,11} ↄ **bonzák, kuřka, řiťolezec, škrabka**
- **šmoula** [1]{6} ↄ**modrá knížka** [2]{7}ↄ**mrakomrd** *metonymicky podle modré barvy
- **šňůry**{1,2,6,11} odznak dozorčího
- **špína**{7} ↄ**bakelit, kakao, kofila, kofola, morgoš, mori, negr**
- **štábák / štábní krysa**{11} voják sloužící na štábu
- **štátskripl**{11} ↄ**civilkář**
- **šúrovák**{1,2,6,7,8,11,12,13} ↄ **benžo**
- **šúrovat**{1,2,6,8,11,12,13} ↄ **benžovat**
- **šušňa**{7}ↄ **bageta, čepice, kulich, lopuch, pekáč, poklop**
- **švestky**{1,2,6,7,11,15} ↄ**modráky** ↄ srovnej **banán, banány**
- **také kozy**{14} ↄ**fox, pohoda jazz, super kozy** #je spojeno s gestem napodobujícím velikost ňader ↄ srovnej **kozista**
- **tankán**{1,2,6,11} ↄ **hadice**
- **teploměr**{3} způsob šikany *šikanovaný stojí za oknem a každou čtvrthodinu hlásí teplotu
- **tétédéčka**{1,11} technicko-taktická data zbraní a techniky *zkratky TTD
- **tiché beziny**{7} ↄ**černé beziny**
- **titanic**{2}ↄ**kraken**
- **tma**{11}ↄ**asfalt, černé zlato, hovno**
- **točit bidlohodiny**{1,7,11} [1]ležet, odpočívat na posteli [2]v širším významu zůstat v kasárnách a nejít na vycházku *patrně analogií k elektrohodinám
- **traktor**{7}ↄ**bažant, bírec, had, holub, klofák, myš, pták, zobák** *traktor proto, aby si jím dotyčný voják "mohl zorat ten hektar, co ho čeká do civilu"
- **transfúze**{3,16} ↄ**ranní odběr krve**
- **tranziťák**{1} tranzitní pokoj
- **trávníkář**{11} ↄ**feťák, hulič, chains** ↄ srovnej **narkoman**
- **trojboj**{12} snídaně nebo večeře opakovaně sestavovaná ze tří částí (salám, vejce, sýr)
- **třímetr**{11} ↄ**pětimetr, půlmetr**
- **tvrdítka**{1,7} ↄ**kartonky**
- **twist**{7,11} dřevěná krabice s kartáči na dně, kterými se leští podlaha *metonymicky podle stejnojmenného tance

- **UBS** [1]{13}dozorčí roty [2]{2,11} ↯**popíčmen, zadřenej** *univerzální bouchač stolků
- **uho**{1,2,7,11} omáčka nevalné chuti a podezřelé barvy, obyčejně s těstovinami; popř. obecně nechutné jídlo *obecněslangová zkr. uho - univerzální hnědá omáčka ↯**humus, kentus**
- **uchlebit kroja**{14} ukrojit chleba *vzniklo jazykovou hrou ↯srovnej **hádéčko, ózetko, studenka, vypíči**
- **úkáčko**{2,6}↯**čert, humusák, humuska**
- **úlevář**{1,6} ten, kdo má úlevy od lékaře ↯srovnej **omrd**
- **utrhnout si klobásu**{2} dostat se do potíží
- **úvéenka**{1,2,6} Ústřední vojenská nemocnice *zkr. ÚVN
- **užas**{6,7,11} vozidlo Uvaz *zvukové podoby obou slov využito k charakterizaci kvalit vozidla – úžas, že to jezdí
- **vajíčko** [1]{1,6,7,11} dutá ozdoba, připevněná řetízkem ke klíčům, v níž je uložen *metr*↑ [2]{1,7} ruční granát
- **věčná myš**{7} voják logistiky *mají šedé barety ↯**zabírcovanej**
- **věčnák**{2} věčný *klofák*↑, voják chodící stále upravený ↯**zabírcovanej**
- **védéčko**{1,6,11,13,15} velitel družstva (nejmenší části čety) *zkr. VD
- **vejtřaska / vétřieska**{1,2,6,7,11} ↯**hajtra, šlehačka, ventra** *zkr. P V-3 S
- **ventra**{11,12}↯**šlehačka, vejtřaska**
- **vépéčka**{1,6,11,12} příslušníci vojenské policie *od zkr. VP □používá se takřka výhradně v plurále ↯**empík, vepři, vypíči**
- **vépézetka / vépézetko**{1} volno po zaměstnání *zkr.VPZ
- **vepři**{1,2,6,7,11} hanlivé označení příslušníků vojenské policie *zkr.VP □používá se takřka výhradně v plurále ↯**empík, chrochťák, pašík, vépéčka, vypíči**
- **vesmír**{11}↯**enterprise, hektar, milionář**
- **veterinář**{7} ↯**řezník, zvěrolékař,** srovnej **karosář, klempíř**
- **větrák**{3} způsob šikany *šikanovaný nosí do pokoje v kyblících vzduch z venku, až se mazákům zdá, že je ve světnici vyvětráno
- **video** {13} způsob správného složení spacáku do obdélníku *metaforicky podle tvaru □Ten spacák složte do videa!
- **vlak**{3,11} způsob šikany *šikanovaní běhají s utrženými větvemi pod okny, aby mazáci měli pocit, že jedou vlakem ↯srovnej **cesta domů**
- **vložka**{7} ↯**oška** ↯srovnej **poška**
- **vojcl**{1,6,11} voják
- **vojcle**{1} vojačka

- **vosa**{2} ↷**čmelák**
- **vrecuško**{11} plátěný sáček s jídelním příborem
- **vrknout**{13} odpovídat – nováček odpovídá, za kolik to má □Vrkni číslo!
- **vševojsk**{1,11} vševojskový den *den, kdy je prověřována tělesná a bojová připravenost všech vojáků ZVS
- **všimné**{1,2} služné ↷**žertovné, žold** #Hubáček, s. 180: interslangově úplatek
- **vyfoxovanej být**{1} [1]být v pohodě [2]mít dobrou a klidnou ZVS
- **vycházkovka**{1,2,6,11,12} [1]{1,2,11,12} vycházková knížka [2]{1,2,6,11} ↷**nindža boty, žabáky** ↷srovnej **kanady** [3]{1,2,6,11} vycházková košile
- **výkoňák**{1,2,6,11, 13} výkonný praporčík - zástupce velitele
- **vykouřenka** [1]{1} voják mdlého ducha, obyčejně kuřák marihuany ↷**narkoman** [2]{1, 2} voják, který je v pohodě ↷**foxař** *podle gesta, symbolizujícího kouření a provedeného poklepáním dvou prstů na bradu
- **vykouřit / kouřit**{2} získat si nějakou výhodu podlézáním *podle tvrzení, že je potřeba *"vykouřit veliteli/nadřízenému"* (=provést orální sex)
- **vymaštěnka / vymaštěnej**{1,2,6,7,11} ↷**bezmozek, defo**
- **výměňák**{1,2,6,7,11} sklad prádla
- **výpalné**{16} způsob šikany *šikanovaný musí po obdržení balíku poskytnout úplatu v penězích nebo jídle
- **vypíči**{11} ↷**empík, chrochťák, pašík, vépéčka, vepři** *pojmenování využívá zvukové podoby vulgárního označení „Vy píči!" se zkratkou VP ↷srovnej **hádéčko, ózetko, studenka, uchlebit kroja**
- **vyplašenka / vyplašenej**{1,2,6,7,11,13} zmatený, vyplašený voják
- **výstroják**{1,6,7,11,12} výstrojní sklad
- **walkman**{13} malá polní brašna
- **za hodně mít to**{1,2,6,11} voják mající před sebou 3/4 ZVS
- **za málo mít to**{1,2,6,11} voják mající před sebou 1/2 ZVS
- **za nejmíň mít to**{1,6,11} voják mající před sebou 1/4 ZVS
- **za pár mít to**{1,6,11} voják mající před sebou jen několik dní ZVS
- **zabezpečit**{1,2} univerzální sloveso jazyka vojenské byrokracie, užívané vojáky základní služby v ironickém významu
- **zabírcovanej**{2} / **zaklofanej**{1} / **zamyšákovanej**{11} řádně upravený voják □slovo má hanlivý přídech, zvláště je-li používáno *mazáky*↑ ↷**věčňák**
- **zabrždĕnec / zabrždĕnej** {1,2,6,11} ↷**brzda, gábin, kotva, podtlak, želva**
- **záděr**{1,7,11} stav, kdy je voják *zadírán*↓ #{11} *Záděr na Moravě* (analogicky k názvu města) ➲ Mám záděr! A to jsem se chystal na vycházku. ↷**být zadřenej**
- **záděrář**{6,11} ↷**potížista**

- **zadírač**{1,6,11} ten, kdo vojáka *zadírá*↑
- **zadírat/zadřít někoho**{1,6,11} činit někomu potíže, být na někom zasedlý
- **zadřenej být**{1,2,6,11} ↷**popíčmen, UBS**
- **zajebávka**{1,7} / **ojebávač**{11} / **ojebávka** {14} voják mající pohodovou službu nebo práci, popř. práci se vyhýbající
- **zajebávka**{1,7} / **ojebávka**{11} pohodová služba či práce
- **základ'ák**{1,6,8,14} voják ZVS #Hubáček, s. 183: základ'ák=prezenčák
- **zakrejvačka / zákryt**{1,2,11} nelegální vycházka, kdy dozorčí zakrývá dotyčného vojáka
- **zamrdávat se**{2} ↷**akce jehla**
- **zaparkovat benžo**{2} ukončit práci s *benžem*↑ ↷srovnej **nastartovat benžo**
- **zaparkovat kýbl**{2,6} při úklidu rajonů si dát kbelík s vodou ke zdi, aby do něj *mazák*↑ neměl důvod kopnout ↷srovnej **nezabrzdit kýbl**
- **zapitej být**{1,6,13} stav, kdy je voják zařazen mezi *mazáky*↓ *mladší vojáci zaplatí starším útratu v hospodě ↷**plácnutej, číslo**
- **zaúkolovat**{2,6} univerzální sloveso jazyka vojenské byrokracie, užívané vojáky základní služby ironicky
- **závody šneků**{3,11, 16} ↷**hlemýžď**
- **zbroják**{1,2,13} sklad zbraní
- **zdravoťák**{1,2,6,11} ↷**lapiduch**
- **zedvéčák**{1,2} zástupce velitele čety *zkr. ZVČ
- **zelený mozek**{13} ↷**guma, lampas, lampion**
- **zkrácenka**{11} ↷**průběžka**
- **zlatý civil**{1,2,11} mazácká *hodnoska*↑ s pěti hvězdami a generálským lemováním, popř nápisem Zlatej civil nebo Léto/Zima…v civilu
- **zlatý stolek**{1} poslední služba dozorčího před pdchodem do civilu (*stolek*↑)
- **zmrd**{2,6} nepopulární voják z povolání ↷srovnej **pohodář**
- **zobák/zoban**{1,6,12,13} [1]voják v příjímači [2]pohrdavé označení všech mladších vojáků užívané vojáky starších nástupních termínů ↷**bažant, had, hadice, klofák/klofan, myš, pták, traktor**
- **zrcadlo**{11} způsob šikany *šikanovaný voják stojí u zrcadla a hraje sám se sebou hru kámen – nůžky - papír
- **zvěrolékař**{7}↷**řezník, veterinář,** srovnej **karosář, klempíř**
- **žáby**{13} / **žabáky**{7} ↷**nindža boty, vycházkovky,** srovnej **kanady**
- **želva/želva-vyplašenka**{1} Vypadla ti želva-vyplašenka. ↷**brzda, gábin,kotva, podtlak, zabrždĕnec**
- **žertovné** {14} ↷**všimné, žold**

- **žold**{1,2,6,11,13,14} ↫**všimné, žertovné**
- **žracák**{1,6} ↫**vrecuško**
- **žrádelna**{7} jídelna
- **žvejkačky**{1} ↫**kameny**

FRAZEOLOGIE

Detailní výzkum zaměřený na frazeologismy a jejich používání jsem provedl pouze na RZ MO v Praze a v posádce v Uherském Hradišti. Pokud není uvedeno jinak, frazeologismus byl zaznamenám v prostředí RZ MO v Praze.

Fráze vyjadřující souhlas/nesouhlas, hodnocení situace; pozdravy a kontaktové prostředky:

Pozdrav *Sloužíme lidu*! vykládán jako *Souložíme Lídu!*
Pozdrav *Sloužíme vlasti*! vykládán jako *Souložíme Vlastu!*
To sedí! = důrazné přitakání (převzato z Havlovy hry Mlýny) {6,14}
Asi ne! = vyjádření nesouhlasu
Dobrý, dobrý, dobrý… = kontaktová fráze při telefonování (volanému, je-li to dozorčí, se tak naznačuje, že mu nevolá důstojník, vyžadující zahlášení se) {6}
Voják se stará, voják má! = fráze ospravedlňující často sobecké počínání vojáků {6}
Je to tvůj boj! = fráze vyjadřující: Starej se sám!
Víš jak? = [1]Ale jde to. [2]Mám to za nejmíň a nebudu už nic dělat. {6}
To je hned – taka věc! = Máš smůlu.{14}
Blbej den! /Blbíčko! = To máš ale smůlu! (míněno ironicky)
Dozorčí, služba ti nekončí! = přátelské oslovení vojáka konajícího dozorčí službu
Jaká služba je nejlepší? - Ta, která končí! = fráze, kterou vyjadřuje voják radost ze skončené služby
Jsem sám se svým stolkem. =Mám dozorčí službu, ale můj dozorčí/pomocník mě opustil (třeba odešel na televizi nebo spát). {2,6}
Hoď si to! = Užij si to! {6}
Sundej si ten svetr / humusku! =oblíbená věta dozorčích na bráně, narážející na ochlupení hrudi objevující se v rozhalence
Nespi pořád, odpočiň si! = v noci starší vojáci budí nováčky{1,2,14}

Frazeologismy používané veliteli při výcviku nebo při zaměstnání, následně pak parodované vojáky ZVS:

Jedu na ty nohy! = pobídka k rychlejšímu běhu{6}
To si děláš kozy / káku / prdel, né?! = To si děláš legraci?! {6}
Máte čas se …(bavit, otáčet)? = fráze, kterou si velící zjednává autoritu a chce na sebe upozornit. {6}
Major Novák, nebo snad kapitán Novák?! - reakce nadřízeného, když se voják ZVS při hlášení představí pouze jménem bez hodnosti. Vojáky často napodobováno, převzato ze Švandrlíkova románu Černí baroni. {2,6}.
Čumíme na žlutou trubku, pánové! = Pozor, držte hlavu vzpřímeně! *na zdi proti karlínskému nástupišti ve výši očí vede žlutá trubka{2}
Ale neslyším šumění moře, pánové!!! = Benžujte důkladněji!!!{2}
Už se proberte z tý civilní diskotéky! = Uvědomte, že jste na vojně! {2}
Vojáku, hoří vám hlava! = Nasaďte si baret!

Fráze vyjadřující „za kolik“, nebo ty, kterými voják vyjadřuje „vládu“ svého nástupního termínu:

Co to tady smrdí? - Dvojciferný zmrdi! {6}
Kouzlo dvou prstů! (tj. dvojciferné číslo vyjadřující počet dnů do civilu, doplněné symbolem véčka) {6}
Kolik váží medvěd? - Devadesát devět! {6}

Sedmdesát devět! – Dělej mi to jako medvěd!!! {6}
Co šeptali v Hradci kosům? – Sedmdesát osm!!! {6}
Pravda je jen jedna – Osmdesát jedna!!! / Sedmdesát jedna!!! {6}
Za nejmíň, kdo má míň?! Ticho léčí!
Co to tady smrdí? - Trojciferný / Dvojciferný zmrdi!!! {6}
Co to tady hnije? – Trojciferný svině!!!
200. – Skoč do skříňky, srovnej si komínky!!!
Co je nad sto, to je ptactvo. Co je nad sto padesát, to je voják z povolání. {6}
Co je nad sto, to je ptactvo. Dvě stě - větev. Tři sta - vesmír.
Mocný říjen! Mocný…!{6}
Říjen vládne! …vládne!{6}
Za kolik to mám, abych tady něco dělal!! = Už nebudu nic dělat, jsem mazák/suprák!!! {6}
Za kolik to máš, hektare?! = reakce vojáka staršího nástupního termínu na jiného vojáka, který to má ještě „za hodně“ a je drzý nebo odmlouvá. {6}
Z toho snad shořím! = reakce vojáka staršího nástupního termínu na jiného vojáka, který to má ještě „za hodně“ a chlubí se svým číslem{2,6}
Zapráskaná hadice! = nadávka vojákovi mladšího nástupního termínu{2,6}

VERŠOVANÉ SKLADBIČKY
a jiné projevy slovesnosti

Gumy na Mars! – pokřik vojáků jdoucích do civilu. {7}

Gumo zapíčená
klekni na kolena.
Řekni: Za kolik to máš!!! {11}

Dobrou noc, ty stará vráno.
Mám tě v píče, vzbuď mě ráno!!! {11}

Dobrou noc, ty starý bobře,
máš to za pár, to je dobře.
My to máme za moc moc,
tak ti přejem dobrou noc.
Ať se ti zdá o krásných ženách
a nám o celodenních směnách. {11}

Myšičko myš !
- o mém hektárku sníš! {11}

Za litr rumu
zabiju gumu.
Za jedno pivečko
zabiju véděčko.
Za půllitra slivovice
zabiju jich ještě více. {1,11}

Pro vojáka je to rána,
když na něho časně zrána
řve dozorčí: Budíček.
Pane Bože dej mi sílu,
ať vydržím do civilu. {1,11}

PŘEZDÍVKOVÁ JMÉNA – RZ MO

Babulík - Bábus
Baroch - Barůšek (drobné a malé postavy); Bari
Brtnický - Brťa; Brtňa
Cacek - Cáca
Céé - Céčko
David – Majkl (podle zpěváka Michala Davida)
Domián – Domi
Dvořák - Dvoři; Želva/Spídy (je pomalý)
Havliš - Havlišoid
npor. Herbr - Táta Herbr (velitel výcvikové roty); Herbí
npor. Hladík - Hláďa; Péťa Oblouk (jmenuje se Petr, chodí ohnutý)
npor. Jindra – Jindra; Džejdžej (anglický speling jeho iniciál JJ)
Jíša-Jíšiš
Kosina-Kozina; Jan Sladký
Khun-Béla
Kulhavý - Kulhoň
Mikula - Mikuloid
Peťule - Peťuloid
Plincelner - Plinci; Plincik
npor. Razim – Razim
Řehák - Řehi

Řezníček - Řezňa
Souček - Souči
Šteif - Štajfi; Štajfík
Štolba - Štolbič
nprap. Timková - Timková
Kamil Toman - Kamil
Filip Tretiník - Filipousis; Tretinikos

Vojenské zkratky

Ivan Mládek / ppor. abs. Jan Pokorný

Na ZS do AČR na RZMOČR
odvezla mě ČSAD k ŠVS KH.
Jsem rtn. abs. na HÚVS v Praze 6,
na OVS v Praze 3 já mám tlačenku.

VÚ 6660 nechá nás tu žrát a spát,
máme OT, BVP, RPG i SA.
Za pět čl. 26 pustí mě na PV6,
když naučím se UZRG všechna TTD.

Z RG4 TTD přezkouší mě SOD,
ZVČ i ZVR anebo VPR,
ZŘOŘEPPRHÚSZVMO
dal nám nový RMO, jde se na BORO.

Voj., svob., des., čet., rtn. cvičí OPZHN,
v JP a OM10M msdr. běží.
Paní nprap. známou má na DAP,
její bratr v PoZa vaří UHO.

Po požití UHO půlka RZ je K.O.,
musí do KN, na POŠ a ÚVN.
A tak VR změnil DR, jdu si hodit PDR,
škrtli mi KVOP... je to blbej den.

A tak rtn. abs. z MOČR HÚVS
jako CS zůstane dnes zadřený na rotě.
I když nemám VPZ, zajebu se na RZ,
vlezu na B.I.D.L.O. a mám FOX.

Seznam zkratek:

*ZS – základní služba *AČR – Armáda České republiky *RZMOČR – Rota zabezpečení Ministerstva obrany ČR *ŠVS KH – Školicí výcvikové středisko Komorní Hrádek *HÚVS – Hlavní úřad vnitřní správy *OVS – obvodní vojenská správa *VÚ – vojenský útvar *OT – obrněný transportér *BVP – bojové vozidlo pěchoty *RPG – ruční pancéřový granátomet *SA – samopal *čl. – článek *PV – prodloužená vycházka („šestka“, do rána) *UZRG – univerzální zapalovač ručních granátů *TTD – taktickotechnická data *RG – ruční granát *SOD – stálý operační dozorčí *ZVČ, ZVR – zástupce velitele roty, čety *VPR – výkonný praporčík *ZŘOŘEPPRHÚSZVMO – zástupce ředitele odboru řízení ekonomiky programování, projektování a rozpočtování sekce zahraničních vztahů Ministerstva obrany *RMO – rozkaz ministra obrany *BORO – bojové rozdílení

*OPZHN – ochrana proti zbraním hromadného ničení *JP – jednotná pláštěnka OM10M – ochranná maska typu 10M *DAP – Dům armády Praha *PoZa – pohostinské zařízení *UHO – univerzální hnědá omáčka *RZ – rota zabezpečení *KN – kniha nemocných *POŠ – posádková ošetřovna *ÚVN – Ústřední vojenská nemocnice *VR – velitel roty *DR – denní rozkaz *PDR – pomocník dozorčího roty *KVOP – krátkodobé volno k opuštění posádky *CS – celodenní směna *VPZ – volno po zaměstnání *B.I.D.L.O. – slovo „bydlo“(= patrová postel) zde převedeno do podoby zkratky *FOX – ve vojenském slangu „pohoda“, zde opět jinou grafickou úpravou přizpůsobeno textu © *Džejdýn*

POD ČÁRU:

„Pánové! Vykonav na jaře roku 1916 před zkušební komisí zkoušky pro školy měšťanské s vyznamenáním, podal jsem pokornou prosbu veleslavné zemské školní radě o místo, kterážto žádost nebyla dosud, ač plný rok tomu, vyřízena. Napsav poslední vůli a vyrovnav menší dloužky, zaplatil jsem na půl roku splátky na harmonium a chystal jsem se opustiti své působiště, abych nastoupil službu vojenskou.“

Jaromír John: Večery na slamníku

“Písně, které jsem slyšel od vojáků v kantýně, velmi mne zarmoutily. Marně jsem hledal odpověď na otázku, proč týž lid, který zpívá a skládá si tak pěkné písně o jiných úkonech svého života, má hloupé a často vskutku barbarské písně vojenské. Kdyby se mnou a frajtrem Řehákem byli přítomni bývali Žižka a Prokop Veliký, kteří byli toho svědky, jak čeští vojáci pouhým zpěvem zaplašovali mnohonásobného nepřítele, zdali by si troufali podobných úspěchů dosíci s nynějším pokolením, které místo “Kdož jste boží bojovníci” pěje “My jsme od militer vojáci”?

Josef Holeček: Nekrvavé obrázky z vojny

„Toho času byly právě léta služby vojenské zmenšeny od čtrnácti na osm let. Kdo byl radši než Karel a jeho lidé ve Stráži. Haně to bylo ale přece ještě mnoho, ačkoliv i za to vroucný otčenáš za císaře pána obětovala. Na svatojanskou pouť přijel Milota s Hanou i Markytou do Prahy. Hana neviděla nic, neslyšela nic, ona se zhlížela jen ve svém Karlu, který se jí zdál ještě tisíckrát pěknější než dříve. Sama Markyta, jakkoli ji vždy píchlo, když se naň podívala, musela mít radost, jak mu ten oblek slušel. – Jen kdyby toho loučení nebylo bývalo a těch osmi roků, ono by to bylo všecko ušlo!“

Božena Němcová: Karla

„A pak odešla. A vzdalovala se mezi holínkami a nárameníky alejí kaštanů do nenávratna té noci, a rotný osaměl, a protože touha byla strašná a onanií pohrdal, pokusil se zoufale a bláhově nalézt zapomnění v práci, jež údajně prý všechno léčí. Počal sepisovat plánkonspekt na politické školení poddůstojníků na téma *Lysenkovsko -mičurinská agrobiologie – mocná zbraň v rukou našeho zemědělství*.“

Josef Škvorecký:Tankový prapor

„Vzbudili se dokonce i značkaři, rozmístění na vrcholku Okrouhlického kopce, a představitelé nepřátelských tanků, zalezlí dále v terénu směrem ke Kostelci, a podivovali se, proč útok ještě nezačal, anebo zda jej nezaspali. A major Borovička prcal a prcal. A zdálo se, že se uprcá. Jeden po druhém dostávali poručíci, nadporučíci, podporučíci a aspiríni svoje.“

Josef Škvorecký: Tankový prapor

„Pohled na lidi, kteří si právě oblékli mundur, je nezapomenutelný. Z civilů, z jichž oděvů mohl jsi poznat poznati charakter, zaměstnání, ba i osobní záliby, stávají se rázem jacísi šediví hranatci, a jejich krok nabývá okmžitě klátivou pomalost tažného dobytka.

A tak poznáme, že povídku o švarném vojínovi, který kazí děvám mládí květ, dlužno odkázati do říše bájí a pověstí slovanských.“

Karel Poláček: Čtrnáct dní na vojně

„Pěchota, jež pokud jde o zbraně a pokud jde o odění, ani zdaleka se nerovná jízdě, stokrát a tisíckrát je lepší tohoto obyvatelstva. V zástupu neduživců, již sem pílí každého léta, švarný desátník od osmadvacátého je více než pozoruhodný, a tu jsem ztracena."

Vladislav Vančura: Rozmarné léto

„Z naší divize zůstalo sotva tisíc mužů. Tři tisíce se pohřešují – byli zastřeleni nebo se utopili v několika hodinách na malé ploše.

…Přemýšlím, jak bych sestavil telegram do novin, kdybych měl nějaký odeslat. Ale nikdy bych nepřišel na myšlenku, na kterou přišel autor válečné zprávy: „Naše jižní armáda upevnila své postavení na břehu u ústí Driny."

Egon Ervín Kisch: Reportér vojákem

„Vím," řekl stručně plukovník, „vyvrhel jednoročních dobrovolníků. Čím jste v civilu? Studující klasické filozofie? Tedy ožralý inteligent… - Pane hejtmane," zvolal na Ságnera, „přiveďte sem celou školu jednoročních dobrovolníků. – To se ví," hovořil dál k jednoročnímu dobrovolníkovi, „milostpán student klasické filozofie, s kterým se musí našinec špinit. Kehrt euch! To jsem věděl. Faldy na mantlu v nepořádku. Jako kdyby šel od děvky nebo se válel v bordelu. Já vás, chlapečku, roznesu."

Jaroslav Hašek: Osudy dobrého vojáka Švejka za světové války

„Na vojně se ocitneš ve všelijaké společnosti, neboť si nemůžeš vybírat; naházejí ti to na hromadu, mundúr i kamarády, a ber, nic jiného ti nezbývá. Mundúr si konečně můžeš dáti přešít, ale pro své kamarády, na jejich míru, abys se jaksi přešil sám, a to už raději hrubou nití."

Fráňa Šrámek: Rum

„Po rozcviččce přišel na řadu ranní úklid. „Člověče, tohle je ustlaná postel? To musí zařezávat, jasný? Ukažte mi hřeben, chlape! Co ty chlupy? Podlahu pořádně vyšůrovat! Víc vody, ještě vodu! Kde je vojín Vata? Na záchodě? Já ho naučím lajdáka jednoho! Má prach na kufru a jde si na záchod! Na frontě bych ho nechal odstřelit!"

„Nááástup na snídani!"

„Neslyšeli jste! Nástup na snídani! Jedu, jedu, jedu. Padám z těch schodů, boha jeho! Mám vás tam snad odnést v zubech já sám?"

Miloslav Švandrlík: Černí baroni

„Vrátiv se domů, řekl k Švejkovi významně: „Víte, Švejku, co jest to maršbatalión?"

„Poslušně hlásím, pane obrlajtnant, že maršbatalión je maršbaťák a marška že je marškumpačka. My to vždycky zkracujem."

„Tak vám, Švejku," slavnostním hlasem řekl nadporučík, „oznamuji, že pojedete se mnou maršbaťákem, když máte rád takovou zkráceninu. Ale nemyslete si, že na frontě budete vyvádět podobné blbosti jako zde. Máte radost?"

Jaroslav Hašek: Osudy dobrého vojáka Švejka za světové války

„Na vojně se vyvinula zvláštní česká hantýrka, která je každému příliš známa, než abych z ní potřeboval k těmto črtám i jen tolik bráti, kolik by náleželo ku charakteristice a zbarvení. Hantýrka tato je nepěkná, nemotorná a schází jí hrubá samorostlost německé mluvy vojenské.Vojáci neumějí vybírati z materiálu jazykového, je jim slovo jako slovo. Skládají ve své hantýrce i písně, ve kterých vidíme zde humor, zde zase zdravý vojenský cit, ale forma činí je poeticky úplně bezcennými."

Josef Holeček: Nekrvavé obrázky z vojny

„Měsíc září byl posledním měsícem vojny. V kasárnách byla již jen naše těla. Každý uplynulý den jsme počítali a radovali se, že je „pohřben do propasti minulosti“, jak by se dalo básnicky říct. Nikdo není tak vděčen Koperníkovi za vynález, že země se točí, jako voják, jenž, kdyby možno bylo, nasadil by k ní kliku jako ke kolovrátku a točil by, až by se hory zelenaly a pan kaprál modral.“

Josef Holeček: Nekrvavé obrázky z vojny

„Těšil jsem se na vojenský život upřímně. Profesoři již mne nudili, vzduch školních světnic mne dusil. Lákala mne vyhlídka na fysické namáhání, na daleké pochody, na střelbu, na život plný síly, dobrodružství a bujarosti. Dobrořečil jsem zákonu, který zavedl všeobecnou brannou povinnost a tím každému mladému muži vnutil příležitost, po které sám by nebyl sáhl, aby se na vojně tělesně otužil, stal se hybným, svižným, navykl si na kázeň, bez níž ani občanská společnost nemůže obstát, a co hlavního, aby se vypěstil v charakter bodrý a pevných zásad.“

Josef Holeček: Nekrvavé obrázky z vojny